

**Milli Eğitim Bakanlığı Kapsamındaki Ortaöğretim Kurumlarında
Kullanılan Fransızca Yabancı Dil Ders Kitaplarında Kültür
Aktarımı**

Zühre YILMAZ GÜNGÖR¹

Özet

Günümüzde, farklı kültürlerle etkili bir iletişim kurabilmek için yabancı dil öğretiminde temel becerilerin yanı sıra hedef dilin kültürünün öğretilmesi de gitgide önem kazanmıştır. Yabancı dil sınıflarında öğrencilere, bir dilin hem dilsel hem de kültürel bilgilerini aktarmada öğretmen kadar etkili olan bir başka araç da dil öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarıdır. Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı kapsamındaki ortaöğretim kurumlarında Fransızca yabancı dil öğretiminde kullanılan Nouveau Bien Sûr isimli ders kitaplarında hedef dile ait kültürel öğelerin neler olduğunu ve öğrencilere nasıl (ne tür etkinliklerle) aktarıldıkları incelenmiştir. Araştırma nitel bir çalışma olup tarama modelindedir. Araştırmada öncelikle betimsel yöntem kullanılarak var olan durum ortaya konmuş ve tarama modeli kullanılarak, araştırma kapsamında incelenen kitaplardan elde edilen veriler doküman incelemesi yöntemiyle yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, kültürel bilgi aktarımı açısından incelenen kitaplarda, dünya bilgisine yönelik yok denecek kadar az bilgiye rastlanırken, sosyokültürel bilgi ve kültürlerarası farkındalık konusunda oldukça fazla örnek bulunmaktadır. Kültür aktarımında kullanılan etkinlikler açısından bakıldığında ise, hedef dil kültürünü aktarmada önemli bir yer tutan özgün dokümanlara rastlanmazken, karşılıklı konuşmalardan oluşmuş okuma parçalarındaki bilgiler dinleme-anlama, okuma-anlama, tekrar etme ve rol yapma etkinlikleriyle pekiştirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Fransızca yabancı dil, sosyokültürel bilgi, kültürlerarası farkındalık, kültür aktarımı, Fransızca ders kitabı.

**Cultural Transfer in Foreign Language Textbooks for French used
in Secondary Education Institutions of Ministry of National
Education**

Abstract

Today, teaching the cultural aspects of a foreign language, in addition to the basic skills in that language, is becoming increasingly important, in order to communicate effectively with different cultures. In this study, it has been analyzed that how the cultural elements of the target language are transferred, including what these cultural elements are, in the textbooks named as Nouveau Bien Sûr, published to be used in teaching French as a foreign language within the secondary education institutions that provide educational services as affiliated to the Ministry of National

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, zuhreyilmaz@gmail.com

Education. In the research, the current situation is described using a descriptive method and analyzed with the screening model. At the end of the research, scarcely any information has been conferred with regards to the world cultures in the books analyzed in terms of cultural information transfer, while many examples on sociocultural information and intercultural awareness can be seen. Examining within the scope of the activities used in cultural transfer, not many original documents have been conferred, which are of great importance in transferring the culture of target language, while the information in the reading texts that comprise of dialogs is supported with listening-comprehension, reading-comprehension, repeating and role playing activities.

Keywords: French foreign language, Sociocultural information, Intercultural awareness, Cultural transfer, Textbook for French Language.

GİRİŞ

Hızla küreselleşen dünyada insanların birbirleriyle iletişim kurmada sıklıkla kullandıkları araç dildir. Yani dil, iletişim kurmaya, kendini ifade etmeye ve kendini tanımlamaya hizmet eder. Aynı zamanda “dil, bir düşünme aracıdır” (Okur & Keskin, 2013, s.1621). Dolayısıyla, her dil farklı bir kültüre açılan kapı konumundadır ve gerek ekonomik- politik, gerekse sanat ve eğitimle ilgili işbirliklerinin doğurduğu medeniyetler arası etkileşim nedeniyle, bireylerin diğer kültürleri de tanınması bir zorunluluk hâline gelmiştir.

İletişim kurmada başlıca araç olan “dil, bir toplumun anlaşma vasıtası olduğu gibi aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı ve kültür aktarıcısıdır” (Özbay, 2002, s.15). Kùltürler arası etkileşimin yoğunlukla yaşandığı günümüzde, insanların birden fazla yabancı dil öğrenme durumları ve bu dillere ait kültürel öğeleri de bilme zorunlulukları ortaya çıkmıştır. Çünkü yabancı bir dil öğrenenler, hedef dilin kullanıldığı ülkelerde ve ortamlarda etkili bir iletişimde bulunabilmek ve yanlış anlaşılmaları önlemek adına, dilin sadece dört becerisini değil aynı zamanda kültürel unsurlarını da öğrenmek durumundadırlar. “Tüm diller ve o dillerin kullanıldığı bağlamlar kendilerine has kültürel unsurlar içerdiğinden, dil ve iletişim kültürden ayrı düşünülemez” (Memiş, 2016, s.609).

Her bir dil bizlere, o dili konuşan insanların duygu ve düşüncelerini anlatma biçimlerini, yaşama bakışlarını, değerlerini, gelenek ve göreneklerini, alışkanlıklarını anlamamızda bazı ipuçları vermekte ve dünya görüşümüzü zenginleştirmektedir.

Günümüzde, dünyaya açılma, dilsel ve kültürel iletişim, birbirlerindeki farklılıkları kabul eden öğrencilerin yetiştirilmesi, yabancı dil eğitiminde ulaşılmak istenen hedefler arasındadır. Öğretisel ve eğitsel (didactico-pédagogique) her eylem kültürlerarası boyutun bir parçasıdır. Yabancı dil öğretiminde kaliteli bir eğitimin verilmesi, öğrencilerin tüm becerilerinin, özellikle de iletişim ve kültürel becerilerinin gelişmesine katkıda bulunacaktır (Imane, 2014, s.4).

Bu durumda dil ve kültür birbirinden ayrı kavramlar olarak görülmemelidir. Nacar Logie (2004, s.173)'ye göre, “yabancı dil öğretiminde, öğretimi iyileştirmek amacıyla, dilin kullanıldığı toplumsal ve kültürel bağlamları göz önünde bulundurmamak, iki boyutlu bir hedefi içermektedir: Dilsel beceriyi bütünlük ve kültürler arası iletişimi sağlamak. Yine buradaki dayanak noktası dil ve kültür arasındaki yakın ilişkidir.

Dolayısıyla dil ve kültür eğitimi birlikte yapılmalıdır. Kültürü tanımaksızın dilsel becerinin edinimi bütünüyle sağlanamaz”.

Toplum ile kültür arasındaki ilişkiyi dil kurmaktadır ve dilin kültürü aktarmada etkili olduğu açıkça görülmektedir. Bu nedenle kültür kavramını incelemekte yarar vardır (Okur & Keskin, 2013, s.1621).

Kültürün tanımı

Dil ve kültür ilişkisinden bahsedebilmek için öncelikle kültürün ne olduğuna değinmek gerekir. Kültürle ilgili çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Yunan-Latin kökenli bir kelime olan ‘kültür’ Antik Çağ Yunan düşünürleri için çeşitli anlamlar ifade ediyordu: insanın eski ve yeni geleneklerin aktarılmasıyla var olmasını, değişmeyen ve istikrarlı doğayı, ilerlemeyi ve edinilen bilginin sorgulanması gibi (Winmüller, 2015, s.30). Aslında, kültür bir bakıma farklılıktır (Yılman, 1995, aktaran Gürsoy& Güleç, 2015, s.99). Örneğin, bazı kültürlerde erkeklerin tokalaşıp öpüşmesi doğal karşılanırken bir başka kültürde bu tuhaf algılanabilmektedir. “Trende yolculuk ederken ‘Bugün hava ne kadar güzel’ dendiğinde, İngiliz cevap vermek istemez, çünkü tanımadığı birisiyle konuşmak gibi bir alışkanlığı bulunmamaktadır” (Avruch vd. 1991, aktaran Alpar, 2013, s.99). Dolayısıyla, bu tür kültürel farklılıkların yabancı dil öğretiminde dikkate alınması önem teşkil etmektedir.

Voltaire’e göre “kültür insan zekâsının oluşumu, gelişimi, geliştirilmesi ve yüceltilmesi anlamında kullanılır ve bir toplumun birikimli uygarlığıdır” (Crehan, 2002, aktaran Alpar, 2013, s.96). Türk Dil Kurumu’nun Büyük Türkçe Sözlüğü’nde kültürün tanımı; “1. Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, 2. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü, 3. Bireyin kazandığı bilgi” şeklinde verilmektedir (Tdk, 2018). Engin (1990) ise kültürü kazanılan bir davranış olarak ve insanoğlunun yaptığı, gerçekleştirdiği her şey olarak ifade etmektedir. Bu ifadelerden yola çıkarak kültür en basit şekliyle, “insanın doğuştan getirmedeği ancak doğaya kattığı her tür ürün” olarak tanımlanabilir (Alpar, 2013, s.96).

Blanchet (2007, s.22) kültürü, insanların birbirleriyle iletişim kurmasını sağlayan bir takım standartlar, değerler ve ritüeller olarak ifade etmektedir. Her ülkenin adetleri, gelenek ve göreneklere o ülkeye özgüdür ve bunların öğrenilmesi insanların birbirleriyle iletişim kurmasını kolaylaştırır. Tabi, burada söz konusu olan “yeni bir kültürün kazanılmasından ziyade öğrencinin kendi kültürünü koruyarak, ‘öteki’ ile iletişim kurmasını sağlayacak bazı bilgilerin kazanılmasıdır” (Mougniotte, 2001, aktaran Mousa, 2016, s.180).

Gündelik yaşantımızda sinemadan tiyatroya, tarihsel olaylardan günümüze, siyasetten mizaha, alışkanlıklardan kurallara kısaca, yaşanan toplumla ilgili her şey kendi içinde kültürel özellikler barındırır. Bu özelliklerin kuşaktan kuşağa aktarılması da insanlar ve kullandıkları dil sayesinde gerçekleşir. “İnsan sadece kendi kültürünün bir ürünü değildir, aynı zamanda onu kendi ihtiyaçlarına ve stratejilerine göre biçimlendiren bir aktördür. Bu nedenle, kültürel farklılıklardan kaynaklanabilecek bir yanlış anlaşılmaya sebep olmamak için karşıdaki kişinin özelliklerine uygun iletişim biçimini seçer” (Mousa, 2016, s.180).

Dil ve kültür ilişkisi

“Dil” denildiğinde öncelikle akla gelen konuşma dili olsa da, aslında dil çok geniş bir alanı kapsamaktadır ve yazı dili, resim dili, telgraf dili, ışık dili, sinema dili, radyo dili, kıyafet dili gibi birçok çeşidi bulunmaktadır (Alpar, 2013, s.97). Dildeki kültürel unsurlar, edebi eserlerde, deyimlerde, atasözlerinde, şarkı ve türkülerde de karşımıza çıkmaktadır. Dil aracılığıyla oluşan tüm bu çeşitlilik, kültür oluşumunda önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu nedenle, dil ve kültür iç içe geçmiş iki kavramdır. “Dil, kültürün bir ögesi olmakla birlikte, aynı zamanda kültürün taşıyıcısı, koruyucusu, geliştiricisi ve değiştiricisidir” (Memiş, 2016, s.608). Dünya üzerinde ne kadar farklı türde dil var ise, buna paralel bir o kadar da farklı kültürler bulunmaktadır. Bu nedenle, “her kültürün, ona kendi kimliğini kazandıran, kendine özgü bir dili vardır. Bu dil, ait olduğu kültürün bütün özelliklerini, tarihsel ve toplumsal tüm birikimlerini içinde barındırır. Bu bağlamda dil öğrenmek, o kültürü tanımakla eş anlamlıdır denebilir” (Asutay, 2003, s.27).

Dil aynı zamanda, “bir milletin özelliklerini en iyi açıklayan kavramdır, hatta toplumun özellikleri dil ile birleşir ve kültürün tam bir yansıtıcısı olur. Biri olmadan diğersinin varlığı da düşünülemez. Kültürü aktarmayı sağlayan dildir, kültür ise ortak değerler vasıtasıyla dilin anlatılmasına olanak tanır” (Gürsoy& Güleç, 2015, s.100). İnsanoğlunun yaşamı boyunca ürettiği, yazdığı, söylediği her şey kullandığı dil ile gelecek nesillere aktarılmaktadır ve tüm bunlar kültürel öğeler barındırmaktadır. Bu nedenle, Özkan’a göre dil becerisi kültürün temel taşı oluşturulmaktadır (2009, s.7).

Aksan’a (1995, s.65) göre de, bir toplumun yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, dünya görüşü ve tarih boyunca bu toplumda meydana gelen çeşitli olaylar hakkında, yalnızca dilbilim incelemeleriyle ve o toplumun söz hazinesinin derinliğine inerek birçok bilgi edinilebilir.

Buraya kadar bahsedilenlerden yola çıkarak, “dilin kültürün bir parçası aynı zamanda taşıyıcısı ve aynası olduğu, kültür öğelerinin bir araya gelerek dili biçimlendirdiği, kültürün dil olmadan ifade edilemeyeceği, kültüre kendi kimliğini kazandıranın dil olduğu ve bu iki kavram arasında ayrılmaz bir ilişki bulunduğu söylenebilir” (Memiş, 2016, s.608).

Yabancı dil öğretiminde kültür ve kültürlerarasılık

“Yabancı dil öğretim yöntemlerinde ilk defa kültür kelimesi ‘uygarlık’ anlamında ‘geleneksel yöntemle’ kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle de ‘edebi kültür’ veya ‘gelişmiş kültür’ olarak adlandırılan bu kültür 1970-1980 yıllarına kadar birçok yöntemde kullanılmıştır” (Windmüller, 2011, aktaran Şavlı, 2013, s.639).

Dil ve kültür arasındaki sıkı bağ, yabancı dil öğretiminde *kültürlerarasılık* kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır. “Kültürlerarasılık kavramının kökenine inilecek olursa, farklı kültürlerin birbirlerini tanımadığı düşüncesinden yola çıkılarak ortaya çıkmış bir kavramdır ve 1970’li yıllarda göçmen çocukların oluşturduğu sınıflarda kullanılmaya başlanmıştır. Kültürlerarası eğitim, çoğunluğun oluşturduğu kültürel gruba azınlık grupların katılımını, yabancıların pozitif imajını güçlendirmeyi ve sınıfta baskın olan gruba çok kültürlü ve çoklu etnik bir toplum içerisinde yaşadıkları bilincine ulaşmalarını sağlar” (Windmüller, 2011, aktaran ibid., s.640).

Geleneksel yöntemden sonra gelen yabancı dil öğretim yöntemleri arasında “iletişimsel yaklaşım, kuşkusuz, bir dilin öğretiminde ve aktardığı kültür(ler) üzerinde yeni bir düşüncenin ortaya çıkmasına en çok katkıda bulunan yaklaşımdır. Bu amaçla, onunla ilişkili kültürlerarasılık kavramı, öğrencinin annesinin kültürü ile hedef dilin kültürü arasındaki ilişkiyi açığa çıkarmak için vazgeçilmez bir araç olarak görülmektedir” (Barbosa, 2007, s.167-168). Abdallah-Preteceille (2013, s.59)’e göre ‘kültürlerarası’ sözcüğü “diğerini görme biçimini ve diğerleri tarafından görülme biçimini” ifade etmektedir. Bu ifadeden yola çıkarak, yabancı dil öğretiminde dilsel bilgilerin verilmesi dışında üzerinde durulması gereken, “dil kültürden soyutlanmadan öğrencilere hem dil yetilerinin kazandırılması hem de dilin kültürel öğelerinin öğretilmesidir” (Şavlı, 2013, s.640).

“Özellikle son yıllarda, Avrupa Birliği Yabancı Dil Politikası çerçevesinde daha çok ‘dil derslerinde kültürlerarası boyutların güçlendirilmesi’ ve ‘kültürlerarası ülke bilgisi’ üzerinde durulmaktadır. ‘Kültürlerarası ülke bilgisi’ yabancı dil eğitiminin en temel konusunu teşkil etmektedir (Akpınar-Dellal, 2011, s.94). Bu durumda, “kültürlerarası öğrenme, bireyin ‘kendi dünyasına yabancı bir gözle bakabilmeyi öğrenmesi’, ‘yabancı olanın başkalığını kavrayabilmesi ve buna katlanabilmeyi öğrenmesi’, ‘yabancı olana karşı daha hoşgörülü davranma’, ‘kendi dünyasını anlaşılır kılmayı öğrenmesi’ ve ‘öz-kültüre eleştirel yaklaşıma’ gibi ‘kültürlerarası yetilerin’ gelişmesine yardım etmelidir” (Gündoğdu, 2007, aktaran Akpınar-Dellal, s.94).

Yukarıda bahsedilenlere paralel olarak, “Avrupa’daki çeşitli dilleri ve kültürleri, geliştirilmesi ve korunması gereken ortak bir miras olarak değerlendiren ve çok dilli Avrupalı olma bilincini oluşturarak birden çok dil öğrenmeye teşvik eden Avrupa Konseyi, 2001 yılında yayımlanan ve dinleme, yazma, sözlü anlatım, karşılıklı konuşma gibi dil becerilerine dayalı bir yabancı dil öğretim ve sertifikalandırma sistemini öngörmektedir” (www.telc.net).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinin (DAOÖÇ)’nin de içeriğinde yabancı dil öğretiminde kültürel beceri edinimi yer almaktadır. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı, "kültürlerarası boyut" kavramını dil öğretiminin amaçları ile bütünleştirir. Bu kavramın temeli, yabancı dil öğrencilerinin hedef dili konuşan kişilerle eşit düzeyde ilişkiler kurmalarını ve zaman zaman hem kendi kimliklerinin hem de akranlarının kimliklerinin farkında olmalarını sağlamaya dayanmaktadır (Byram ve diğ. 2002, s.7).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde, kültürlerarası farkındalığın, bireyin daha zengin ve karmaşık bir kişilik geliştirmesine, diğer yabancı dilleri öğrenme yeteneklerini artırmasına ve yeni kültürel deneyimlere açılmasına olanak tanıdığından bahsedilmektedir (DAOÖÇ, 2001, s.40). Aynı programda, öğretilen yabancı dilin sosyokültürel bilgisinin verilmesi gerektiği belirtilmekte ve bunlar şöyle sıralanmaktadır (DAOÖÇ, 2001, s.82-83):

- “**Günlük yaşam:** yiyecek, içecek, yemek zamanları, sofrada adabı, resmî tatiller, çalışma saatleri ve alışkanlıkları, boş zaman etkinlikleri, hobiler, okuma alışkanlıkları, yaygın sporlar

- **Yaşam koşulları:** yaşam standartları, barınma koşulları, sosyoekonomik durum

• **Kişiler arası ilişkiler:** sınıfsal yapı ve sınıflar arası ilişkiler, kadın- erkek ilişkileri, aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler, politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler.

• **Değerler, inançlar ve davranışlar:** sosyal sınıf, çalışma toplulukları, gelir düzeyi, gelenekler, sanat, müzik vb.

• **Beden dili**

• **Konuk severlik ile ilgili bilgiler:** dakiklik, hediyeler, elbiseler, yasaklar, kurallar, içecekler, yemekler, ziyaret süresi vb.

• **Âdet olmuş davranışlar:** dini kurallara dayalı davranışlar, doğum, evlilik gelenekleri, festivaller, törenler, kutlamalar, balolar, diskotekler vb.”

Kültürlerarası iletişim sürecinde temel olan aslında bireyin kendi kültürü ve kendi geçmiştir. Yani, yaşam boyu edindiği tecrübelerdir. Dolayısıyla, kültürlerarası öğrenme “bireyin kendi kültürü tarafından belirlenen dünyaya bakış açısının zamanla çok kültürlü bir boyut kazanarak genişlediği ve onun kendi dil ve kültürüne ait özelliklerin daha iyi farkına vardığı bir süreçtir” (Kaikkonen, 1997, aktaran, Kızılaslan, 2010, s.82).

Gillard (2000), bireyin kültürlerarasılık sürecindeki kültürlerarası ilkelerden bazılarını aşağıdaki gibi ifade etmektedir:

- “Ötekine açıklık yani ötekiyle diyalog içinde olma
- Güven ve farklılığa etkin saygı
- Etkin hoşgörü
- Değişimi kabul etme ve hoş karşılama” (Kızılaslan, 2010, s.82).

“Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası etkileşimin yaratılacağı ortamı oluşturmak son derece önemlidir” (Demir & Açık, 2011, s.55). Sonuçta, yabancı dil öğretimi iki farklı kültürün bir araya gelmesiyle oluşur. Bu nedenle, yabancı dil derslerinde hedef dilin kültürünün yansıtıldığı bir ortam oluşturulmalıdır.

Tomalin ve Stempleski’ye (1993, aktaran Er, 2006, s.5) göre kültür öğelerinin aktarılmasının yedi amacı vardır:

- “Öğrencilerin, her insanın davranışında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin, yaş, cinsiyet, sosyal sınıf gibi değişkenlerin insanların konuşmalarında ve davranışlarında etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin, hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin bazı kelime ve cümleciklerin kültürün bir sonucu olarak hep aynı şekilde birbiri ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin, hedef kültürle ilgili genellemeleri objektif gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak.
- Öğrencilerin, hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak.
- Öğrencilerde, hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak”.

Yukarıda bahsedilenler kültür aktarımı açısından önemli noktaları oluşturmaktadır. “Kültür aktarımı yapıyoruz diye bağlama uygun olmayan ya da dili ve

yapıyı öğretmek yerine sadece kendi kültürünü dayatmaya yönelik bir yol takip edilmemelidir. Yabancı dil öğretiminin süreklilik gösteren, değişken, çok yönlü ve karmaşık bir sistem olduğu unutulmamalıdır” (Demir & Açık, 2011, s.56).

Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımında öğretmenin ve ders kitabının rolü

Kültürlerarası farkındalığın önemli olduğu günümüzde, öğretmenin hedef dili öğretirken sahip olduğu sorumluluk biraz daha artmaktadır. Dolayısıyla, öğretmen sadece hedef dilin dilsel yapısıyla ilgili bilgi veren değil aynı zamanda hedef dilin kültürel bilgilerini de öğrencilere aktaran konumundadır. Bu nedenle, öğretmenlerin kültür aktarımı ile ilgili bilgi ve becerilerini geliştirme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Willems (2002, s.18-19)'e göre, günümüzdeki yabancı dil öğretmenleri yansıtıcı uygulayıcılardır ve yabancı bir dili kültürlerarası bir yönelimle öğretmeleri durumunda bunu sadece ders içeriğinde değil, aynı zamanda kullandıkları didaktik yaklaşımlara da yansıtmalıdır.

“Yabancı dil öğretmenlerinin sahip olmaları gereken kültürlerarasılık becerisi üç boyutludur. Bunlar: kültürel etmenler hakkında bilgi, kültürel kimliğin bileşenlerini kavrama becerisi, kültürel farklılıklara açık olma ve uzlaşma becerisidir” (Willems, 2002, aktaran, Kızılaslan, 2010, s.83).

Gerekli kültürel becerilere sahip olan öğretmen aracılığıyla, kültürel yapının öğrencilere aktarımı için, Cullen ve Sato (2000, aktaran Er, 2006, s.7), “dilin kültürel özellikleri ile ilgili çok çeşitli perspektiflerden oldukça çeşitli bilgi verilmesi gerektiğini, bunun içinde yandaki araçlardan faydalanılabileceğini açıklıyorlar”: Video, CD, Okuma parçaları, İnternet, Hikâyeler, Şarkılar, Gazeteler, Mülakatlar, Konuk konuşmacılar, Anekdotlar, Fotoğraflar, Alan çalışmaları, vb.

Dillerin sahip oldukları kültürel özelliklerin önemli olduğu ve bunların yabancı dil öğrencileri tarafından öğrenilmesi gerektiği apaçık ortadadır. Ancak, yabancı dil öğretiminde kültürel öğeler verilirken üzerinde durulması gereken bazı noktalar bulunmaktadır (Dunnett, Dubin ve Lezberg, 1986, Bölükbaş& Keskin, 2010, s.228):

- a. “Ders izlencesi hazırlanırken kültürel öğelerin aktarımına da tıpkı dil bilgisi ve sözcük öğretiminde olduğu gibi birincil derecede önem verilmelidir,
- b. Yabancı dil dersleri kültürel öğelerin aktarımını etkin kılacak zamanı sağlayacak şekilde düzenlenmeli ya da bu aktarım için ayrı dersler oluşturulmalıdır,
- c. Kültür konusu öğretmen yetiştirme programlarında özel olarak vurgulanmalıdır,
- d. Öğretmenler ders kitaplarını seçerken kültürel öğelerin başarılı bir şekilde verilip verilmediğini iyice incelemelidir”.

Dolayısıyla, öğrencilere hedef dilin kültürünün aktarılmasında öğretmenlerin önemi büyüktür. Byram (1991)'a göre öğretmenin rolü, öğrencilere dünyanın tek dilli ya da tek kültürlü olmadığına farkına varmalarını sağlamaktır. Ancak bu şekilde öğrencilerin ufkunun, diğer kültürlerle karşı duydukları saygıyı geliştirebileceğine ve hem uluslararası hem de kültürlerarası iletişimi geliştirebileceğine inanılmaktadır. Öğrenilen dil ile o dilin kültürü arasında derinlemesine bir bağ olduğu kabul edilecek olursa, yabancı dil öğretmenleri bir başka kültür hakkında bilgi vermekten kaçınmamalıdır.

Ayrıca, “kültürlerarası yeterliliğin dil öğretimindeki yeri ve önemini kavramış bir öğretmenin, kullandığı öğretim materyallerinin ne ölçüde bu amaca hizmet ettiğini değerlendirebilecek ve gerektiğinde hiç çekinmeden değişiklikler yapabilecek güce ve bilgiye sahip olması beklenmektedir” (Kızılaslan, 2010, s.83).

Kültür aktarımında diğer bir önemli bileşen de ders kitaplarıdır. Birçok araştırmacı ders kitaplarının dil öğretimindeki rolünün çok önemli olduğunu belirtmekte (McGrath, 2006; Riazi, 2003; Richards, 2001, aktaran Başal & Aytan, 2014, s.329) ve dünyanın birçok yerinde ders kitapları yabancı dil öğretim aracı olarak kullanılmaktadır (Hutchison & Torres, 1994, s.329). Ders kitapları zaman zaman “bir öğretmenin, haritanın, kaynağın, eğitimcinin, otoritenin ve ideolojinin yerini alabilir [...], önemli bir kültürel unsur kaynağı olabilir” (Wen-Cheng & Chien-Hung & Chung-Cieh, 2011, s.93). Cortazzi ve Jin’e (1999, aktaran Okur & Keskin, 2013, s.1627) göre ders kitapları yabancı dil öğretiminde 7 değişik görevi üstlenebilir:

- “Bir öğretmen olabilir çünkü öğrencilere hedef dilin kültürü hakkında doğrudan bilgi sağlar.
- Bir rehber olabilir çünkü öğretmen ve öğrencilere işlenecek ders konularını sunar ve daha önceki derslerin özetlerini verir.
- Bir kaynak olabilir çünkü bir ders kitabı tamamen her şeyi kapsayamaz, içinden uygun parçalar seçilip konu genişletilmelidir.
- Bir eğitmen olabilir çünkü adım adım yapılan açıklamalarla tecrübesiz öğretmenlerin sadece dil konusunda değil kültür konusunda da eksiklerini tamamlamalarını sağlar.
- Bir otorite olabilir çünkü uzmanlar tarafından yazılmış olup gerçek ve geçerlidir.
- Beceriye azaltıcı bir yönü olabilir çünkü ders kitaplarına aşırı bağımlı hale gelen öğretmenler yaratıcılıklarını kaybeder ve kitaba eleştirel açıdan bakamazlar”.

Ders kitaplarının yabancı dil öğrencileri için önemli olmasının sebepleri arasında “görsel ve işitsel materyaller, çeşitli aktiviteler, görevler, uygulama ve iletişim fırsatları, önceden hazırlanmış ve onaylanmış bir müfredatın sunulması ve bireysel öğrenmenin yanı sıra tecrübeli ve deneyimsiz dil öğretmenleri için bir kaynak kitap olmaları yer almaktadır” (Demirbaş, 2013, s.293). Hutchinson and Torres (1994, s.315), hiçbir öğretme-öğrenme sürecinin kalıcı bir ders kitabı olmaksızın tamamlanamayacağını ifade etmektedir. Dolayısıyla, yabancı dil sınıflarında en sık kullanılan ders materyali olan ders kitaplarında hedef dilin kültürüne özgü bilgilerin yer alması büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı kapsamındaki okullarda Fransızca’yı yabancı dil olarak öğrenen ortaöğretim öğrencilerine okutulmak üzere yine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılmış olan Nouveau Bien Sûr isimli Fransızca ders kitaplarındaki hedef dile ait kültürel öğelerin neler olduğunu ve öğrencilere nasıl aktarıldığı incelenmiştir. Bu araştırma çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Fransızca yabancı dil öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarındaki hedef dile ait kültürel öğeler nelerdir?

1.2.Hedef dil kültürüne ait öğeler öğrencilere nasıl (ne tür etkinliklerle) aktarılmaktadır?

YÖNTEM

Araştırma modeli

Araştırma nitel bir çalışma olup tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modeli, “geçmişte ya da halen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.” (Karasar, 1995, s.77). Araştırmada öncelikle betimsel yöntem kullanılarak var olan durum ortaya konmuş ve tarama modeli kullanılarak, araştırma kapsamında incelenen kitaplardan elde edilen veriler doküman incelemesi yöntemiyle yorumlanmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım& Şimşek, 2016, s.189). Doküman incelemesinde kullanılacak kaynak çok çeşitlidir ve hangi kaynakların kullanılacağı araştırma problemiyle yakından ilişkilidir. Bailey (1982, s.302-303), doküman incelemesinde kullanılacak kaynakları, ders kitapları, öğrenci ders ödevleri ve sınavları, anılar, günlükler, özel mektuplar vb. şeklinde örneklendirmektedir.

Veri toplama araçları

Bu araştırma kapsamında, Fransız kültürüne ait öğelerin neler olduğu ve öğrencilere nasıl aktarıldıklarını tespit etmek için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılan ve yine Milli Eğitim Bakanlığı kapsamındaki okullarda kullanılan “Nouveau Bien Sûr” isimli Fransızca ders kitapları incelenmiştir. Fransızca ders kitapları Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde (CEFR) belirtildiği şekilde A1.1, A1.2, A2.1 ve A2.2 dil düzeylerine sahiptir ve bu düzeyler yabancı dil öğretiminde “başlangıç” seviyesini ifade etmektedir.

Nouveau Bien Sûr (A1.1) ders kitabı

Araştırma kapsamında incelenen kitapların ilki olan Nouveau Bien Sûr (A1.1) ders kitabının editörü Prof. Dr. Nur NACAR LOGIE, yazarları ise Deniz SÜTEL, Metin ERBAŞ ve Sevgi MÜLAYİM’dir. Nouveau Bien Sûr (A1.1) ders kitabı: öğretmen kitabı, öğrenci kitabı, öğrenci çalışma kitabından oluşmaktadır ve 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılmıştır.

Kitap, 14-15 yaşında olup 9. sınıfta öğrenim gören ve Fransızca’yı birinci veya ikinci yabancı dil olarak öğrenmek isteyen ortaöğretim öğrencilerinin kullanımı için hazırlanmıştır. Kitapta, 4 dil becerisinin öğretimi dışında öğrencilerin yabancı dil ediniminde önemli bir yer tutan başkalarıyla iletişim kurma isteği, entelektüel merak duygusu uyandırma, başka kültürleri tanıma isteği ve gelecekte Fransızca konuşulan bir ülkede eğitim alma isteği gibi güdülenmeyi arttırıcı faktörler üzerinde de durulmaktadır. Kitap öğrencilere “kültürel bilgi (savoirs culturels)” sunma hedefini gütmektedir. Öğrencilerin, kitapta verilen haritalar yardımıyla Fransa ve Fransızca konuşulan ülkelerin kültürel çeşitlilikleri üzerinde çalışma imkânı bulabilmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca, kitaptaki görsel ve yazılı belgeler aracılığıyla, yabancı dil öğretiminde kültürel ve dilsel bir yaklaşım önerilmektedir (NBS, öğretmen kitabı, s.5).

Ders kitabında 8 ünite bulunmaktadır ve her ünite 3 dersten (toplam 24 ders) oluşmaktadır. Derslerin her biri 2 sayfa ve öğrencilerin yabancı dilde sahip olmaları gereken dört dil becerisini (okuma-yazma-dinleme ve anlama) çalıştıracak şekilde

düzenlenmiştir. Her ünitenin sonunda, öğrencilerin 3 ders boyunca görmüş oldukları konularla ilgili değerlendirme etkinlikleri ve ayrıca öğrencilerin söz konusu ünite ile ilgili dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileri konusunda kendilerini değerlendirebilecekleri öz-değerlendirme sayfası bulunmaktadır. Kitapta dinleme-anlama becerilerini desteklemek için CD ses kayıtları da mevcuttur.

Nouveau Bien Sûr (A1.2) ders kitabı

Nouveau Bien Sûr (A1.2) ders kitabı Metin ERBAŞ, Hasan KARAHİSAR, Akif ÇAKIR ve Mehmet Fevzi GÖKÇE tarafından yazılmıştır. Kitap, 2017 yılında Prof.Dr. Nur NACAR LOGIE'nin editörlüğünde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılmıştır. Nouveau Bien Sûr (A1.2) ders kitabı: öğretmen kitabı, öğrenci kitabı, öğrenci çalışma kitabından oluşmaktadır. Kitap 15-16 yaşında olup 10. sınıfa devam eden öğrencilere yönelik hazırlanmıştır.

Nouveau Bien Sûr (A1.2) ders kitabında, bir önceki kitapta olduğu gibi 8 ünite ve her üniteye 3 ders (toplam 24 ders) bulunmaktadır. Her ders 2 sayfadan oluşmaktadır ve 4 dil becerisini çalıştıracak şekilde düzenlenmiştir. Her ünitenin sonunda, öğrencilerin görmüş oldukları derslerle ilgili değerlendirme etkinlikleri ve 4 dil becerisine yönelik öz-değerlendirme sayfası bulunmaktadır. Her dersin başında, işlenecek konuyla ilgili örnek karşılıklı konuşma parçaları veya metinler görsellerle desteklenerek öğrencilere sunulmuş ve çeşitli sorularla okuma-anlama etkinliklerine dönüştürülmüştür. Kitapta dinleme-anlama becerilerini desteklemek için CD ses kayıtları da mevcuttur.

Nouveau Bien Sûr (A2.1) ders kitabı

Nouveau Bien Sûr (A2.1) ders kitabı da diğer kitaplar gibi: öğretmen kitabı, öğrenci kitabı, öğrenci çalışma kitabından oluşmaktadır. Kitap, Metin ERBAŞ, Hasan KARAHİSAR, Akif ÇAKIR, Mehmet Fevzi GÖKÇE tarafından yazılmış ve 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılmıştır. Kitabın editörlüğünü yine Prof. Dr. Nur NACAR LOGIE yapmıştır.

Serinin 3. kitabı olan bu kitap, 16-17 yaş grubundaki 11. sınıf öğrencilerine yönelik hazırlanmıştır. Bu kitapta da diğer ikisinde olduğu gibi 8 ünite ve her üniteye 3 ders (toplam 24 ders) bulunmaktadır. Derslerin her biri 2 sayfadan oluşmaktadır. Yine, her ünitenin sonunda işlenen konularla ilgili genel değerlendirme ve öğrencilerin ünite boyunca edindikleri becerileri değerlendirebilecekleri öz-değerlendirme sayfası bulunmaktadır. Derslerin ilk sayfasında konuyla ilgili örnek okuma parçaları ve bunlara bağlı okuma-anlama sorularıyla birlikte çeşitli etkinlikler bulunmaktadır. Okuma parçaları anlamayı kolaylaştıracak görsellerle desteklenmiştir. Diğer kitaplarda olduğu gibi, bu kitapta da dinleme-anlama becerilerini desteklemek için CD ses kayıtları bulunmaktadır.

Nouveau Bien Sûr (A2.2) ders kitabı

Nouveau Bien Sûr kitaplarının A.2.2 dil düzeyine sahip son kitabı, Metin ERBAŞ, Deniz SÜTEL ve Süleyman BÖGE tarafından yazılmıştır. Editörlüğü Prof. Dr. Nur NACAR LOGIE tarafından yapılmış olan kitap 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılmıştır.

Diğer kitapların aksine bu kitapta toplamda 12 ünite bulunmaktadır. Her ünite 3 dersten (toplam 36 ders) ve her ders 2 sayfadan oluşmaktadır. 17-18 yaş grubundaki 12.

sınıf öğrencilerine Fransızca yabancı dili öğretmeyi hedeflemektedir. Diğer kitaplarda olduğu gibi, ünitelerin sonunda genel değerlendirme ve öz-değerlendirme sayfaları bulunmaktadır. Yine her dersin başında görsellerle desteklenmiş bir okuma parçası ve devamında sorular yer almaktadır. Dinleme-anlama becerilerini desteklemek için CD ses kayıtları bulunmaktadır.

BULGULAR VE YORUM

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim kurumlarında Fransızca yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitapları hedef dil kültürü açısından incelenmiş ve elde edilen veriler her kitap için tablo halinde sunulmuştur. Kitapların incelenmesinde Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinin sınıflandırması temel alınmıştır. Hedef dile ait kültürel öğelerin sınıflandırılmasını, DAOÖÇ'nin 'genel yetenekler' bölümünün 'bildirimsel bilgiler' alt bölümü göz önünde bulundurularak ve Şavlı (2013: 642)'nin da benzer bir çalışmada kullandığı başlıklar temel alınarak yapılmıştır.

DAOÖÇ'ye göre "*Genel Yetenekler*" bölümü 2 alt kategoriye ayrılmaktadır:

- Bildirimsel Bilgi (savoir),
- Beceriler ve Uzmanlık Alan Bilgisi (aptitudes et savoir-faire).

Bildirimsel bilgi de kendi içinde 3 alt başlıktan oluşmaktadır:

- Dünya bilgisi (culture générale),
- Sosyokültürel bilgi (savoir socioculturel),
- Kültürlerarası farkındalık (prise de conscience interculturelle).

Nouveau Bien Sûr (A1.1) ders kitabında hedef dilin kültürel öğeleri

Araştırmanın "Fransızca yabancı dil öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarındaki kültürel öğeler nelerdir?" şeklindeki 1. sorusuna yanıt bulabilmek için Nouveau Bien Sûr A1.1 ders kitabının incelenmesinden elde edilen hedef dile ait kültürel öğeler aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Tabloda sadece Fransız kültürüne ait öğelere yer verilmiştir, anadil kültürü ile ilgili öğeler yer almamakta ancak gerektiğinde bunlarla ilgili açıklamalar da değerlendirme kısmında verilmektedir:

Tablo 1. Nouveau Bien Sûr (A1.1) kitabındaki hedef dilin kültürel öğeleri

Nouveau Bien Sûr (A1.1) Fransızca Ders Kitabı	
Sayfa No	Hedef Dile Ait Kültürel Öğeler
12	Fransa haritası ve Fransa'nın çeşitli bölgelerindeki meşhur anıtların, içeceklerin, bitkilerin, turistik aktivitelerin ve tarihi binaların görselleri bulunmaktadır.
13	Fransız alfabesinin öğretiminde Fransa ile özdeşleşmiş kavramların görsellerine yer verilmiş: E harfi= escargot (salyangoz), L harfi= lavande (lavanta), C harfi= chat (görseldeki kedi boynunda fuları, başında beresi ve elinde baget ekmeği olan tipik bir Fransız görünümünde resmedilmiştir).
14	Selamlaşmada kullanılan "Bonjour"/ "Bonsoir" ve "merci" gibi nezaket sözcüklerinin kullanımı verilmiştir.
16	Bir kafenin görüntüsü, 14 Temmuz (Fransa'nın bağımsızlık günü), Fransız bayrağı, Moulin Rouge, Fransa bisiklet turu, Marianne büstü, Rokfor peyniri, Ayçöreği, TGV (yüksek hızlı tren), Parfüm, Astérix ve Obélix, Horoz, Eiffel Kulesi, J.J. Rousseau, Pétanque (Fransa'da oynanan bir çeşit oyun), Louvre Müzesi, Notre Dame Katedrali, Sorbonne Üniversitesi, Zafer Anıtı (L'Arc de Triomphe), Cannes Film Festivali gibi

	Fransa ile özdeşleşmiş bazı değerlerin görselleri kullanılmıştır.
22	Selam verme ve nezaket ifade eden sözcüklerin kullanımı verilmiştir (Salut/ Bonjour/ Merci).
24	Émile Zola, Anna Karenina gibi hedef kültüre ait kişilerin isimleri kullanılmıştır.
26	Fransız kültürüne ait kişilerin tanıtımı bulunmaktadır.
35	Astérix, Tin Tin, Obélix gibi Fransız çizgi kahramanlar resmedilmiştir.
42	Fransa'daki sağlıkla ilgili uygulamalarda doktorun hasta muayene etmek için eve gelebildiği karşılıklı konuşmada verilmiştir.
44	Fransızların yemek alışkanlıklarıyla ilgili örnek oluşturabilecek bir metin kullanılmıştır.
46	Louvre Müzesinde bulunan Mona Lisa tablosu bir etkinlikte kullanılmıştır.
51	Fransa'daki bazı resmi kurumların açılış ve kapanış saatleri verilmiştir (4. etkinlik).
52	Fransa'nın Avrupa'daki coğrafi konumunu gösteren bir harita kullanılmış ve bununla ilgili cümlelerin olduğu bir etkinlik vardır (2. etkinlik).
53	Fransa haritası üzerinde bazı şehirlerin konumu verilmiş ve metinde şehirlerin buldukları bölgedeki hava durumundan bahsedilmektedir.
63	Meslekler konusunda, ünlü Fransız şarkıcı Zaz'ın isminin yer aldığı bir etkinlik bulunmaktadır ("Mémo" kısmı).
66	Tipik bir Fransız ressam görseli bulunmaktadır (başında beresi ve ince bıyığıyla).
84	Yol tarifiyle ilgili konuda verilen harita üzerinde, sokak ismi olarak ünlü Fransız edebiyatçıların isimleri yer almaktadır (Victor Hugo, Voltaire ve Alexandre Dumas).
90	Tatil konusunun işlendiği sayfada, Louvre Müzesinin resminin olduğu bir metin kullanılmıştır.
93	SNCF (Fransa Devlet Demiryolları'nın kısaltması) yazılı bir tren bileti örneği verilmiş. Biletin üzerinde Paris, Vichy, Bercy gibi Fransız şehirlerinin adı geçmektedir.
96	Değerlendirme bölümünde, Fransızların tatilde yaptıkları etkinliklere yer verilmiş (Kamp kurma, kayak yapma gibi). Aynı sayfada Zafer Anıtının (L'Arc de Triomphe) da görseli vardır.
97	P. Auguste Renoir, Claude Monet gibi ünlü Fransız ressamların tablolarının görselleri kullanılmıştır (6. etkinlik).

Nouveau Bien Sûr (A1.1) ders kitabında hedef dil kültürü aktarımının değerlendirilmesi

Bu çalışmada incelenen kitaplardaki hedef dile ait kültür aktarımı 3 başlık altında incelenmiştir: Dünya bilgisi, Sosyokültürel bilgi ve Kültürlerarası farkındalık. Bu bilgiler aşağıda her başlık altında ayrı ayrı sıralanmış ve öğrencilere nasıl ve ne tür etkinliklerle aktarıldığı da belirtilmiştir.

Dünya bilgisi

"Dünya bilgisi, belirli bir dilin öğrencisi için konuşulduğu ülke veya ülkelere ait coğrafi, çevresel, demografik, ekonomik ve politik gerçek bilgiyi içermektedir" (Şavlı, 2013: 645). Kitaplardan elde edilen bulgular aşağıda sıralanmaktadır. Ancak bu kitapta Fransız kültürü ile ilgili dünya bilgisinin çok az yer aldığı gözlenmiştir:

- **Giriş (s.12)** - Kitabın giriş sayfasında Fransa ve Fransızca konuşulan ülkelerin gösterildiği bir dünya haritası bulunmakta, böylelikle öğrencilere öğrendikleri yabancı dilin konuşulduğu ülkeler hakkında dünya bilgisi sunulmaktadır. Aynı haritanın devamında ise Fransa haritası bulunmakta ve ülkenin çeşitli bölgelerine ait yiyecekler,

anıtlar, binalar, ulaşım, moda, spor, turizm gibi ülke geneliyle ilgili çeşitli görseller yer almaktadır. Ancak, kitabın geneline dünya bilgisi açısından bakıldığında, Fransa'nın coğrafi, demografik, ekonomik ve politik özelliklerine pek değinilmediği görülmektedir.

• **Ders 11 (s.52)** - Fransa'nın Avrupa'daki coğrafi konumunu gösteren bir harita kullanılmıştır ve bununla ilgili cümlelerin olduğu bir etkinlik vardır (2. etkinlik).

• **Ders 11 (s.53)** - Fransa'nın coğrafi konumu öğrencilere dinleme-anlama ve metindeki boşlukları tamamlama etkinliğiyle verilmiştir. Yine aynı dersin devamında, Fransa haritası verilerek harita üzerindeki birkaç şehrin hava durumunun söylenmesi ile ilgili bir etkinlik bulunmaktadır. Böylece öğrencilerin, Fransa'daki şehirlerin konumu ve iklimsel özellikleri hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmak istenmiştir.

Sosyokültürel bilgi

Sosyokültürel bilgiler kısaca günlük yaşamı, yaşam koşullarını, bazı değerleri, inançları, davranışları, beden dilini ve sanatsal faaliyetlerle ilgili bilgileri kapsamaktadır. Bu kitapta sosyokültürel bilgilerin varlığı yeterince göze çarpmaktadır. İncelenen kitaptan elde edilen veriler aşağıda sunulmaktadır:

• **Giriş (s.13)** - Alfabe öğretiminde Fransa ile ilişkili görsellere yer verilmiş. Örneğin, E harfi ile Fransa'da tüketilen "escargot" (salyangoz), L harfi ile sıklıkla yetiştirilen "lavande" (lavanta) eşleştirilmiştir.

• **Ünite 0 (s.14)** - Fransızcada kullanılan selamlama sözcükleri ile bayan ve erkekleri ifade etmede kullanılan sözcüklerin listesi verilmiştir.

• **Ünite 0 (s.16)** - Fransa'da insanların selamlaşırken kullandıkları ve nezaket ifade eden sözcükler dinleme ve tekrar etkinlikleriyle öğrenciye sunulmuştur. Fransa ve Fransız kültürü ile özdeşleşmiş kavramların (kafeler, tarihi yapılar, TGV, ayçöreği, rokfor peyniri, parfüm, Fransız bayrağı, Fransa bisiklet turu, Marianne büstü, vb.) görselleri verilip öğrencilerin benzer kavramları kendi ana dillerinde de bulmaları istenmiş. Böylece dilin kültürlerarasılık özelliği de dil öğretimine dâhil edilmek istenmiştir.

• **Ders 2 (s.22)** - Hedef dilde iletişime geçmenin ilk aşaması selam vermektir. Dolayısıyla bu derste öğrencilere yabancı dilde selam verme ile ilgili sözcüklerin öğretimi amaçlanmıştır. Selamlaşma ile ilgili sözcükler dersin ilk sayfasında verilen örnek karşılıklı konuşma metinleri ve dinleme etkinlikleriyle sağlanmaktadır. Daha sonrasında, öğrencilerin konuşmaları canlandırmaları istenmektedir.

• **Ders 8 (s.42)** - Sağlıkla ilgili yapıların öğretilmek istendiği derste, annenin hasta olan oğlu için eve doktoru çağırmasıyla Fransız kültürüne ait bir özellik vurgulanmış. Çünkü Fransa'da aile hekimleri hastalarını evlerine gelerek muayene edebilmektedirler. Öğrencilere bu bilgi okuma ve dinleme etkinlikleriyle kavratılmaya çalışılmıştır.

• **Ders 9 (s.44)** - Fransızların yemek alışkanlıkları öğrencilere bir metin yardımıyla aktarılmaktadır. Kahvaltıda tahıl ağırlıklı beslenmeleri ve kahveyi tercih etmeleri veya ikindide reçelli ekmeğe yemeleri tipik bir Fransız yemek alışkanlığına örnek olarak gösterilebilir. Okuma, dinleme ve yazma etkinliğine, yemek yiyen Fransızların fotoğrafları da eşlik etmektedir.

• **Ders 9 (s.46)** - Bu dersin sonundaki "değerlendirme" bölümünde kişi tanıtma ile ilgili çoktan seçme etkinliğinde Mona Lisa'nın görseli kullanılmış. Dolayısıyla, Fransız kültüründe müzelerin (Mona Lisa Louvre Müzesinde bulunduğu için) ve sanat eserlerinin önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

• **Ders 10 (s.51)** – Bu dersteki 3. etkinlikle Fransa’daki bazı resmi kurumların (postane, Orsay Müzesi, vb.) açılış ve kapanış saatleri ile ilgili bir etkinlik verilmiş. Her ülkenin resmi kurumlarının açılış ve kapanış saatleri hafta içi ve hafta sonuna göre değişiklik gösterebilir. Bu kültürel bilginin aktarılması öğrenciler açısından önem teşkil etmektedir. Okuma-anlama ve soru cevaplama etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 14 (s.63)** – Meslek isimlerinin öğretildiği derste, ünlü Fransız şarkıcı Zaz’ın ismi kullanılmış. Müzik ve sanatçılar bir yabancı dilin öğretiminde önemli sosyokültürel öğeleri temsil etmektedirler.

• **Ders 15 (s.66)** – Bu dersin devamındaki “değerlendirme” bölümünde soru sıfatlarını çalıştıran etkinliğe görsellik kazandırmak amacıyla tipik bir Fransız ressam görüntüsü eklenmiştir. Fransız kültüründe ressamlar boynunda fuları, ince bıyığı, başında beresi ve minik yuvarlak camlı gözlükleriyle karşımıza çıkmaktadırlar. Bu kültürel bilgi öğrencilere metindeki boşlukları doldurma etkinliğiyle aktarılmak istenmektedir.

• **Ders 21 (s.84)** – Yol tarif etmenin öğretildiği derste harita üzerinde ünlü Fransız yazarların isimleri sokak ismi olarak kullanılmıştır. Ünlü kişilerin (düşünür, şair, yazar, bilim insanı, vb.) isimlerinin Fransa’da sokak isimlerinde kullanılması öğrenciler açısından kültürel bir bilgiyi ifade etmektedir. Bu kültürel bilgi karşılıklı konuşma metninde, okuma, dinleme-anlama ve tekrar etme etkinlikleriyle verilmiştir.

• **Ders 23 (s.93)** – Bu dersin 6. etkinliğinde, Fransız kültüründe trenle seyahat etmenin yaygın olduğu verilmek istenmiştir. Örnek olarak verilen tren bileti görseli, belki de trenle hiç seyahat etmemiş bir öğrenci için önemli bir kültürel bilgi teşkil etmektedir. Biletin üzerindeki SNCF kısaltmasının da Fransız Devlet Demir Yolları’nu simgelediği kültürel bir bilgi olarak aktarılmaktadır. Ayrıca, öğrenciler anadil kültürüne ait bir bilet örneğiyle Fransız Demiryollarına ait bileti karşılaştırma imkânı da bulabilirler. Bu etkinlik okuma-anlama etkinliği şeklinde verilmiştir.

• **Ders 24 (s.96)** – Bu derste, Fransızların tatilde yapmayı sevdikleri aktiviteler olarak kamp yapmak, kışın kayak yapmak, fotoğraf çekmek, vb. etkinlikler verilmektedir. Dolayısıyla, Fransızların boş vakitlerinde ve tatillerinde ne şekilde zaman geçirdikleri öğrenciler için önemli bir sosyokültürel bilgi oluşturmaktadır. Bu bilgi eşleştirme etkinliği ile verilmektedir.

• **Ders 24 (s.97)** – 24. Dersin “değerlendirme” bölümünde yine Fransızların sanata verdikleri önemi ifade eden bir kültürel bilgi karşımıza çıkmaktadır. Bu etkinlikte, Monet, Renoir gibi Fransız ressam ve Van Gogh’un eserlerinden örnekler sunulmuş ve bunlarla ilgili ufak teknik (yağlı boya tablo, yükseklik-genişlik, hangi müzede bulunduğu, vb.) bilgiler verilmiştir. Öğrencilerin edindiği bilgiler yazma etkinliği ile pekiştirilmek istenmektedir.

Kültürlerarası farkındalık

Kültürlerarası farkındalık, yabancı dil öğrencisinin öğrendiği dilin kültürü ile kendi kültürü arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt edebilmesini kapsamaktadır. Bu kitapta kültürlerarası farkındalıkla ilgili yeterince örneğe rastlanmaktadır:

• **Ders 3 (s.24)** – Kendini tanıtmayla ilgili derste, hem Fransız kişilerin tanıtımıyla hem de Türk aktör Şener Şen’in tanıtımıyla ilgili bir etkinlik bulunmaktadır. Aynı dersin devamında, yazma etkinliği kapsamında, bir yandan Sertap Erener ve Tolga Çevik’le ilgili bilgiler istenirken diğer yandan da Émile Zola gibi hedef kültüre ait bir kişiyi

tanıtma etkinliği konmuştur (5. etkinlik). Her iki kültürden de kişiler kullanılarak iki kültür arasında köprü kurulmaya çalışılmıştır.

• **Ders 3 (s.26)** – Fransız kültürüne ait kişilerin tanıtımının yanı sıra Atatürk'ün de tanıtımıyla ilgili bir yazma etkinliğinin olması öğrencilere önce kendi kültürünü anımsatıp daha sonra hedef dilin kültürüyle ilgili bilgilerin verilmesi amaçlanmıştır.

• **Ders 6 (s.35)** – Öğrencilerin yabancı dilde kendilerini tanıtımları konusunda, Fransız ve Türk çizgi kahramanlara yer verilmiştir. Burada verilen karakterler, Fransız çizgi kahramanlarını tanımayan öğrencilere bu konuda örnek teşkil etmektedir. Öğrencilerin, anadil ve yabancı dil kültürlerinden yararlanması ve her iki kültür arasında bağ kurmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Bu bilgilerin edinilmesinde sözlü anlatım etkinliği kullanılmıştır.

• **Ders 9 (s.44)** – Fransızların yemek alışkanlıklarından bahseden metinde kullanılan fotoğraflarda anadil kültürüne de gönderme yaparak, yemek sonrası tatlı olarak “baklava” yendiği gösterilmektedir. Bu etkinlikle, öğrencilerin kendi yemek alışkanlıklarını Fransızların yemek alışkanlıklarıyla karşılaştırarak farklılıkları görmeleri sağlanmaktadır. Okuma-anlama ve yazma etkinlikleri kullanılarak gerekli bilgiler öğrencilere aktarılmaktadır.

• **Ders 16 (s.70)** – İki Fransızın sporla ilgili karşılıklı konuşmasında, uluslararası sporcuların görüntülerinin olduğu duvardaki tabloda Türk bayrağının da yer alması ile her iki kültüre de gönderme yapılmaktadır. Bu etkinlik, dinleme-anlama ve tekrar etme etkinliği şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

• **Ders 18 (s.76)** – “Değerlendirme” bölümünde ki “doğru-yanlış” biçimindeki bir etkinliğe (2. etkinlik) Atatürk'ün spor yaparken yer aldığı bir fotoğrafının konulması ile öğrencilerin anadil kültürüne gönderme yapılmıştır. Aynı zamanda, bu etkinlik öğrencilere kendi kültürlerini bir yabancıya tanıtma imkânı da vermektedir.

• **Ders 21 (s.85)** – Bu derste 5. etkinlikte yine anadil kültürüne vurgu yapılarak 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramıyla ve Atatürk'le ilgili bir metine yer verilerek öğrencilerin kendi kültürünü yabancılara tanıtma imkânı verilmiştir. ‘Quelles sont les fêtes qui existent en Turquie et en France ?’ şeklindeki soruyla her iki kültür arasında karşılaştırma yapma imkânı sağlanmıştır. Bu derste Fransızların milli bayramlarıyla ilgili bir bilginin konulması, Türk öğrencilerin de Fransız bayramları hakkında bilgilenmesini sağlayabilirdi. Aynı sayfada, Tarkan'ın, uçan şahinlerin gösterisi ve halk oyunu oynayan kızların fotoğrafı da yer almaktadır.

• **Ders 22 (s.90)** – Türk ve Fransız öğrenci arasında geçen konuşmada, her iki kültürün yaşadığı yerdeki turistik yapılara ve şehirlere dikkat çekilmek istenmiştir. Bunun için Fransa'da Louvre Müzesinin fotoğrafı, Türkiye'de ise Kapadokya'daki peri bacalarının kullanılmış ve kültürel farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır. Burada kullanılan etkinlik metin okuma-anlama, dinleme-anlama ve soru-cevap etkinlikleridir.

Nouveau Bien Sûr (A1.2) ders kitabında hedef dilin kültürel öğeleri

Araştırmada incelenen Nouveau Bien Sûr (A1.2) kitabında yer alan hedef dilin kültürel öğeleri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 2. Nouveau Bien Sûr (A1.2) kitabındaki hedef dilin kültürel öğeleri

Nouveau Bien Sûr (A1.2) Fransızca Ders Kitabı	
Sayfa No	Hedef Dile Ait Kültürel Öğeler
7-8	Fransa'ya ait görseller kullanılmıştır.
13	Ünlü Fransız yazar Emile Zola'nın isminin geçtiği bir etkinlik bulunmaktadır (5. etkinlik).
14	Değerlendirme kısmında Fransız kartpostalına ait bir görsel bulunmaktadır.
19	Eyfel Kulesi, Fransız bayrağı ve tipik bir Fransız görseli vardır (5. etkinlik).
22	Karşılıklı konuşmada Nice şehrinin adı geçmektedir.
24	Fransa haritası vardır (3. etkinlik).
40	Fransa'daki kafe kültürünü ifade eden bir görsel bulunuyor. Karşılıklı konuşmada Eyfel Kulesi'nin adı geçmektedir.
42	Eyfel Kulesi'nin resmi vardır.
50	Beden dili ile ilgili konuda Fransızların duygularını nasıl ifade ettiklerini resmeden görseller bulunmaktadır.
53	Fransız şarkıcı Zaz'ın adının geçtiği bir etkinlik vardır (Mémo kısmı).
58	Karşılıklı konuşmada Louvre Müzesinin resmi vardır.
59	Paris'teki Louvre Müzesi'nin resmi bulunmaktadır (4. etkinlik).
61	Victor Hugo'yu tanıtan kısa bir okuma parçası bulunmaktadır (5. etkinlik).
64	Louvre Müzesi ile ilgili bilgilerin olduğu kısa bir metin ve görsel vardır.
65	Louis Pasteur ve Gustave Eiffel ile ilgili bilgilerin verildiği etkinlik vardır (4. etkinlik).
68	"Lorie" isimli Fransız şarkıcının bir şarkısı bulunmaktadır.
69	Zaz, Khaled, Indila gibi Fransız şarkıcılarla ilgili etkinlik bulunmaktadır (6. etkinlik).
70	Karşılıklı konuşma metininde Fransız aktör Jean Reno'nun adı geçmektedir. Aynı zamanda, Cannes Altın Palmiye Ödülü'nden bahsedilmektedir.
71	Fransız filmlerinin afişleri bulunmaktadır (6. etkinlik).
72	Molière'in Cimri isimli piyesinin afişi vardır.
75	Fransız filmi "Artiste"nin afişi vardır.
78	Paris'teki ünlü alışveriş merkezi Galérie Lafayette'in ismi geçmektedir (1. etkinlik).
82	Modern Fransız mimarisinin örneklerinin bulunduğu La Défense'ın bir görseli vardır.

Dünya bilgisi

Kitabın genelinde dünya bilgisiyle ilgili neredeyse yok denecek kadar az bilgiye rastlanmıştır.

• **Ders 6 (s.24)** – Türkiye haritasıyla birlikte Fransa haritası ve harita üzerinde her iki ülkenin coğrafi bölgeleri verilmiştir. Öğrenciler bu yazma etkinliğiyle her iki ülkeyi nüfus, şehir, öğrenci, üniversite ve coğrafi açıdan karşılaştırma ve tanıma imkânı bulacaklardır.

Sosyokültürel bilgi

Kitabın yeterince sosyokültürel bilgi içerdiği söylenebilir. Elde edilen veriler aşağıda sıralanmaktadır:

• **Ders 3 (s.13)** – 5. etkinlikte Fransız yazar Émile Zola'nın adı kullanılmıştır. Öğrencilere dünyaca ünlü Fransız yazar anımsatılmak istenmiştir.

• **Ders 3 (s.14)** – “Değerlendirme” bölümünde Fransızca yazılmış bir kartpostal örneği yer almaktadır. Fransızca kartpostal yazımı hakkında öğrencilere örnek teşkil edecek bir etkinlik olduğu söylenebilir. Ayrıca bu etkinlik öğrencilere anadil kültüründeki kartpostal yazma biçimiyle de karşılaştırma yapma imkânı verecektir.

• **Ders 4 (s.19)** – Yazma etkinliği olarak düzenlenen 5. Etkinlikte Eiffel Kulesi ile birlikte Fransız bayrağı görseli kullanılmıştır. Böylece, öğrencilere tüm dünyada tanınan ünlü kuleyi ve bayrağın rengini hatırlatan kültürel bir bilgi verilmiştir.

• **Ders 6 (s.22)** – Bu derste karşılıklı konuşma metninde Nice şehrindeki bir yabancı dil kursundan bahsedilmiş ve buraya kayıt yaptırmayı isteyen bir Türk öğrencinin ismi (Songül) kullanılmıştır. Bu etkinlikle öğrencilere, kültürel açıdan, hem Nice şehri hakkında bilgi verilebilir hem de eklenen görselden Fransa’daki bir dil okulunun içinin nasıl olabileceği aktarılmış olur. Buradaki etkinlikler, dinleme-anlama, okuma-anlama ve tekrar etme etkinlikleri şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 11 (s.40)** – Karşılıklı konuşma şeklinde verilen okuma parçasında Fransa’da yaygın olan ve Fransa ile bütünleşmiş kafe kültürünü ifade eden bir görsellik eklenmiştir. Ayrıca konuşmada Eiffel Kulesi’nin adı geçmekte, böylelikle hedef dil kültürüne ait özellikler vurgulanmaktadır. Okuma-anlama, dinleme, tekrar ve rol yapma etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 14 (s.50)** – Beden dilinin farklı kültürlerde değişik anlamlara gelebileceğinin öğrencilere aktarılması sosyokültürel bilgi içermektedir. Bu derste jestlerin ve mimiklerin Türk ve Fransız kültüründe değişiklik göstereceği üzerinde durularak öğrencilerin hedef dile ait beden dili hakkında bilgilenmeleri sağlanabilir. Soru-cevap, dinleme ve tekrar etme etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 15 (s.53)** – İnternette e-posta göndermeye ait bir görselin kullanılması, öğrencilerin bazı terimlerin Fransızca karşılıklarını öğrenmesini sağlayacaktır. İnternette yazışmalarda kullanılan hitap biçimlerinin yabancı dil kültürü açısından öğrenilmesi önem teşkil etmektedir ve anadil kültürü ile de karşılaştırma yapmaya olanak tanır. Buradaki etkinlik, okuma-anlama etkinliği şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 15 (s.53)** – Ünlü Fransız şarkıcı Zaz’ın isminin kullanılması öğrencilere müzik alanında kültürel bir bilgi aktarmada kullanılmıştır.

• **Ders 16 (s.58)** – Karşılıklı konuşmada Fransa’daki Louvre Müzesi’nin resminin ve müze ile ilgili bazı bilgilerin verilmesi hedef dil kültürünün aktarımını sağlamaktadır. Bu metinde, dinleme-anlama, okuma-anlama ve tekrar etme etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 18 (s.64)** – Louvre Müzesi’nin resminin ve bilgilerin olduğu okuma parçasıyla Fransız kültüründe önemli bir yere sahip olan müze hakkında kültürel bilgiler aktarılmaktadır. Burada, yazma ve boşluk doldurma etkinlikleri yer almaktadır.

• **Ders 19 (s.68)** – Lorie isimli Fransız şarkıcının şarkısı üzerinden oluşturulmuş okuma anlama ve dinleme etkinliği, öğrencilere Fransız müziği hakkında kültürel bilgi aktarmaktadır. Boşluk doldurma, okuma-anlama, dinleme ve tekrar etkinlikleri şeklinde öğrenciye sunulmuştur.

• **Ders 20 (s.72)** – Bu sayfadaki etkinlikte Fransız edebiyatında çok önemli bir yere sahip Molière’in “Cimri” isimli oyunun afişi kullanılarak Fransızların sanatın bir dalı olan tiyatroya verdiği önemi vurgulamaktadır. Bu etkinlik okuma-anlama etkinliği şeklinde öğrencilere verilmektedir.

Kültürlerarası farkındalık

Öğrencilerde kültürlerarası farkındalık yaratmak için kitapta yeterince örnek bulunmaktadır. Kitapta rastlanılan kültürlerarası bilgiler aşağıda yer almaktadır:

• **Ders 1 (s.7-8)** – Kültürlerarası farkındalığa dikkat çekmek için ünite kapağında hem Nemrut Dağı'na hem de Fransa'ya ait görseller konulmuştur. 8. sayfadaki karşılıklı konuşma metninde hem Ali, Melis gibi Türk isimlerine hem de Lucas, Jung gibi yabancı kültüre ait isimler kullanılmıştır. Etkinlik olarak dinleme-anlama, okuma-anlama, tekrar ve rol yapma kullanılmıştır.

• **Ders 2 (s.10)** – Karşılıklı konuşmada Türk isimlerine yer verilmesi ve Pamukkale'ye ait görselin kullanılması anadil kültürüne vurgu yapılmasını ve öğrencilerin yabancılara anadil kültürü ile ilgili bilgiler vermesini sağlamaktadır. Buradaki etkinlikler dinleme-anlama, okuma-anlama, boşluk doldurma etkinlikleri şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 2 (s.11)** – Bu sayfadaki etkinliklere, Peri Bacaları'nın ve Nemrut Dağı'nın görselleri eklenerek yine anadil kültürüne vurgu yapılmaktadır. Tatil aktiviteleri olarak, seyahat etmek, müzik dinlemek, spor yapmak, vb. aktiviteler eklenerek iki kültür arasındaki benzerliklere gönderme yapılmıştır. Öğrencilerin cümlelerdeki boşlukları doldurmaları istenmektedir.

• **Ders 3 (s.13)** – 6. etkinlikte bir Türk şemsiye markası olan Celal Birsen ismi kullanılmıştır. Böylelikle anadil kültürü vurgulanmıştır. 5. etkinlikte de hem E. Zola'nın ismi hem de bir Türk ismi kullanılarak her iki kültür arasında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Ayrıca aynı etkinlikte Malatya şehrinin adı da geçmektedir. Bahsedilen etkinlikler boşluk tamamlama etkinliği şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 8 (s.30)** – Fransa'ya özgü bir kukla gösterisi afişinin yanında Türk kültürüne ait Hacivat ve Karagöz'ün görseli de kullanılmıştır. Anadil kültürü ile hedef dil kültürü arasında benzerlik kurulmaya çalışılmıştır. Ayrıca karşılıklı konuşma metninde annesine Hacivat ve Karagöz'den bahseden Fransız gencin Türk kültürü hakkında bilgi sahibi olduğu da verilmektedir. Bu etkinlik, dinleme-anlama, okuma-anlama, tekrar etme ve rol yapma etkinliği şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 10 (s.38)** – Bu dersteki karşılıklı konuşmanın İstanbul'da geçtiği eklenen görselden anlaşılmaktadır ve hem Fransız hem de Türk isimleri yer almaktadır. Bu da kültürlerarasılığı sağlamaktadır. Etkinlik okuma-anlama, dinleme ve rol yapma şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 12 (s.42)** – Bu sayfadaki karşılıklı konuşmada, hem İstanbul'dan bahsedilmekte ve Boğaz Köprüsünün resmi bulunmaktadır, hem de Paris'ten bahsedilerek Eiffel Kulesi'nin resmi kullanılmıştır. Böylece kültürler arasında bir bağlantı ve benzerlikler kurulmaya çalışılmıştır. Okuma-anlama, dinleme, tekrar etme, rol yapma etkinlikleriyle öğrencilere gerekli bilgiler kazandırılmaya çalışılmaktadır.

• **Ders 15 (s.52)** – Karşılıklı konuşmadaki Fransızların Antalya'dan ve caretta-carettalardan bahsetmesi hem anadil kültürüne hem de kültürlerarasılığa vurgu yapmaktadır. Söz konusu sayfada konuşma, dinleme-anlama, okuma-anlama etkinlikleri yer almaktadır.

• **Ders 16 (s.59)** – Bu dersteki 4. etkinlikte, dünyadaki büyük şehirlerin (Saint Petersburg, Londra, Paris, İstanbul, Amsterdam) ve oralara ait ünlü binaların resimlerinin kullanılması kültürlerarasılığa bir örnek teşkil etmektedir. Burada, yazma ve eşleştirme etkinliği kullanılmıştır.

• **Ders 17 (s.60-61)** – Burada metinde Atatürk'ün hayatıyla ilgili bir metin üzerinden anadil kültürü vurgulanmaktadır. Bu metin aynı zamanda, Türk öğrencilerin yabancılara Atatürk'ü tanıtmalarında yardımcı olabilecek bir örnek teşkil etmektedir. Hemen devamındaki etkinlikte de ünlü Fransız yazar Victor Hugo'nun hayatının kullanılması her iki kültürdeki önemli kişiliklere vurgu yapıldığını göstermekte ve kültürlerarasılığı desteklemektedir. Her iki metinle ilgili okuma-anlama, yazma ve çoktan seçmeli etkinlikler kullanılmıştır.

• **Ders 18 (s.62)** – Bu sayfadaki karşılıklı konuşmanın bir Türk ve Fransız turist arasında geçmesi, Kapadokya ve Derinkuyu'dan bahsedilmesi kültürlerarasılığı desteklemektedir. Yeraltı şehirden bahsedilmesi ve Kapadokya'da balona binme gibi anadil kültürüne ait özellikler de vurgulanmaktadır. Bu etkinlik okuma-anlama, dinleme ve tekrar etkinliği şeklinde öğrenciye sunulmaktadır.

• **Ders 18 (s.65)** – Louis Pasteur, Pablo Picasso, Gustave Eiffel, Charlie Chaplin gibi dünya çapındaki ünlü kişilerle ilgili bilgilerin metinler yoluyla verilmesi hem Fransız hem de İngiliz ve İspanyol kültürüne de dikkat çekmektedir. Kültürlerarası farkındalığı çalıştıran eşleştirme etkinliği olarak oluşturulmuştur.

• **Ders 19 (s.69)** – Dünyadan farklı kültürlerle ait sanatçıların (Céline Dion, Khaled, Candan Erçetin, Zaz, Indila, Pink Martini, Stromae) hepsinin ortak noktasının Fransızca şarkı söylemeleri olduğunu ifade eden etkinlikle kültürlerarasılığa dikkat çekilmektedir. Aynı zamanda, sanatçıların aslen ait oldukları ülkelerin bayrakları da verilerek sosyokültürel bilgi aktarılmaktadır. Eşleştirme etkinliği olarak düzenlenmiştir.

• **Ders 20 (s.70)** – Karşılıklı konuşma metninde, Fransız aktör Jean Reno ve dünyaca tanınmış Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan ve filminden bahsedilmesi kültürlerarası farkındalık yaratmaktadır. Konuşan kişilerin Fransız olması da bizim sinema kültürümüz hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmektedir. Bu etkinlik, okuma-anlama, rol yapma, dinleme ve tekrar etkinlikleri şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 20 (s.71)** – Film türlerini öğretmeyi amaçlayan etkinlikte, çeşitli ülkelere ait film afişlerinin kullanılması kültürlerarası farkındalık sağlamayı amaçlamaktadır. Bu etkinlik aynı zamanda öğrencilere filmler hakkında kültürel bilgi de aktarmada önem teşkil etmektedir. Eşleştirme etkinliği şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 21 (s.75)** – Kültürlerarasılık kavramı "değerlendirme" kısmındaki 3. etkinlikte yine vurgulanmaktadır. Farklı kültürlerle ait film afişleriyle öğrencilere kültürel bilgi aktarılmaktadır. Soru-cevap etkinliği şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 22 (s.78)** – Karşılıklı konuşmadaki kadınların Fransız oluşu ve görseldeki takıların daha çok doğu kültürünü yansıtmaları yine kültürlerarasılık kavramına dikkat çekilmek istendiğini göstermektedir. Ayrıca konuşmadaki kadınların Paris'teki ünlü alışveriş merkezi Galeries Lafayette'te buluşacaklarını söylemeleri öğrencilere Fransız kültürüne ait bir bilgi aktarmaktadır. Okuma-anlama etkinliği şeklindedir.

• **Ders 23 (s.80)** – Karşılıklı konuşmadaki kişilerin Fransız olması ve Türk kültürüne ait "döner"i tanımaları iki kültür arasında bir köprü kurulduğunu göstermektedir. Etkinlik okuma-anlama, rol yapma, yazma etkinliği şeklinde hazırlanmıştır.

• **Ders 24 (s.82)** – Konuşan kişilerin Fransız ve Türk oluşu, metinlerde La Défense ve İstanbul Fransız Kültür Merkezi'nden bahsedilmesi, öğrencilerde kültürlerarası farkındalığı harekete geçirmeyi amaçlamaktadır. Öğrenciler bu etkinlikte okuma-anlama, dinleme-anlama ve konuşma şeklindeki etkinlikleri gerçekleştirecekler.

Nouveau Bien Sûr (A2.1) Ders Kitabında Hedef Dilin Kültürel Öğeleri

Araştırmada incelenen Nouveau Bien Sûr (A2.1) kitabında yer alan Fransız Kültürüne ait öğeler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 3. Nouveau Bien Sûr (A2.1) kitabındaki hedef dilin kültürel öğeleri

Nouveau Bien Sûr (A2.1) Fransızca Ders Kitabı	
Sayfa No	Hedef Dile Ait Kültürel Öğeler
8	Kişi tanıtımındaki metinde bazı Fransız filmlerinin adı geçiyormektedir: Les Choristes, Amélie ve Léon. Aynı zamanda bazı Fransız sanatçılarının da isimleri yer almaktadır: Jean Reno, Jamel Debbouze, Edith Piaf, Noir Désir, Emile Zola.
14	Öğrenci kimlik kartının üzerinde bir Fransız iktisatçı olan Jean Monnet'nin adı geçmektedir.
33	Louvre Müzesinin adı geçmektedir (6. etkinlik).
35	Albert Camus'nün resminin kullanıldığı bir etkinlik vardır (5. etkinlik).
42	Akdeniz Oyunları'yla ilgili bir metinde Fransız sporcu Yoann Paillo'tan bahsedilmektedir.
73	La Réunion, Toulouse, Marseille gibi şehirlerin ve Alsace bölgesinin adı geçmektedir.
81	Nancy şehrinde yapılacak olan Fransa Fizik Olimpiyatları'ndan ve Fransız fizikçi Étien Klein'dan bahsedilmektedir.
82	La Verne'deki Sosyal Bilimler Lisesinden (Le Lycée des Sciences Sociales) bahsedilmektedir.

Dünya bilgisi

Nouveau Bien Sûr serisinin bu kitabında (A2.1) dünya bilgisiyle ilgili etkinliklere rastlanılmamıştır.

Sosyokültürel bilgi

Sosyokültürel bilgi aktarımıyla ilgili etkinlikler aşağıda sıralanmıştır:

• **Ders 1 (s.8)** – Fransız bir gencin tanıtımıyla ilgili metinde gencin hoşlandığı bazı Fransız filmlerinin (Les Choristes, Amélie, Léon) ve sanatçılarının (Jean Reno, Jamel Debbouze, Edith Piaf, Noir Désir, Émile Zola) isimleri verilerek Fransız kültüründe sanatın önemli olduğuna dair bir hatırlatma yapılmıştır. “Siz de kendi idolünüzü tanıtır” şeklindeki bir soru aracılığıyla, farklı kültürden (Türk, Amerikan, İngiliz vb.) bir sanatçının tanıtımına da yer verilmiştir. Okuma-anlama ve yazma etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 3 (s.14)** – Bu dersin “değerlendirme” bölümünde Jean Monnet Üniversitesi'ne ait bir öğrenci kimlik belgesi kullanılarak kimlik üzerindeki bilgilerin nasıl yazılması gerektiği hakkında kültürel bir bilgi sunulmaya çalışılmıştır. Bu konu ile ilgili olarak Fransa'daki isim yapmış üniversitelerden de bahsedilebilir. Bu etkinlik, çoktan seçmeli ve yazma etkinliği olarak hazırlanmıştır.

• **Ders 9 (s.33)** – 6. Etkinlikte Louvre Müzesi'nden bahsedilerek Fransız kültürüne dair bir hatırlatma yapılmıştır. Yazma etkinliği olarak hazırlanmıştır.

• **Ders 19 (s.69)** – Farklı ülkelere (Kenya, Vietnam, Tahiti, Morea, Çin) ait turistik bölgelerin görsellerinin yer aldığı etkinlikte kültürel bilgi aktarılacak istenmiştir. Yazma etkinliği şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 21 (s.73)** – Bu sayfadaki 5. etkinlikte Alsace, La Réunion, Marseille, Toulouse gibi Fransız bölge ve şehirlerinin adı geçmektedir. Alsace bölgesi ve buradaki şehirler hakkında öğrencilere kültürel bilgiler verilebilir. Öğrencilerin cümlelerdeki boşlukları tamamlamaları istenmektedir.

• **Ders 23 (s.81)** – Bu dersin ilk sayfasında, Fransa Fizik Olimpiyatlarından ve Fransız fizikçi Étienne Klein'dan bahsedilmektedir. Ayrıca öğrenciler bu olimpiyatların Nancy şehrinde yapıldığını öğrenerek hedef dille ilgili sosyokültürel bilgi edinilmektedir. Doğru-yanlış etkinliği şeklinde hazırlanmıştır.

• **Ders 24 (s.82)** – La Verne'deki Sosyal Bilimler Lisesi'nden bahsedilmektedir. Okuma-anlama, dinleme-anlama, rol yapma ve yazma etkinlikleriyle öğrencilere Fransız eğitim sisteminde yer alan bir lisenin önemini kavramaları sağlanmaya çalışılmıştır. Burada, Türkiye'ye ait önemli liselerden de bahsedilebilirdi.

Kültürlerarası farkındalık

Bu kitapta da önceki kitaplarda olduğu gibi kültürlerarası farkındalık yaratma amacıyla düzenlenmiş yeterince etkinlik bulunduğu gözlenmiş ve bunlar aşağıda sıralanmıştır:

• **Ders 4 (s.18)** – Karşılıklı konuşma Türk ve Fransız öğrenci arasında geçmektedir. Cengiz Aytmatov'un bir sözü ve tiyatro hakkında konuşmaları kültürlerarası bilginin önemini vurgulamaktadır. Bu bölümde, okuma-anlama, dinleme ve tekrar, rol yapma etkinlikleri yer almaktadır.

• **Ders 6 (s.22)** – Türk ve Fransız öğrenci arasında geçen konuşmada Amerikan tarihinde yer etmiş olan Rosa Parks'tan bahsedilerek farklı kültürler hakkında bilgi verilmek istenmiştir. Irk ayrımcılığı gibi önemli bir konu ele alınmıştır. Bu konuyla ilgili olarak dinleme-anlama, okuma-anlama, yazma etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 6 (s.25)** – Fransa'da yapılan ve farklı kültürdeki ülkelerin katıldığı Uluslararası Halk Oyunları ve Dans Festivali'nden bahsedilerek kültürlerarası farkındalığa dikkat çekilmeye çalışılarak aynı zamanda öğrencilere dans gibi sanatsal etkinliklerin Fransızlar için ne kadar önemli olduğu bilgisi de aktarılmaktadır. Konuyla ilgili olarak okuma-anlama, yazma etkinliği yer almaktadır.

• **Ders 8 (s.30)** – Türk ve Çinli iki öğrencinin Fransızca konuşmaları kültürlerarası farkındalığı vurgulamaktadır. Ayrıca konuşma metninin devamındaki etkinlikte Fransız aktör Jean Reno'dan da bahsedilmekte, böylelikle yine, Fransızların sanata verdikleri önem ifade edilmektedir. Dinleme-anlama, okuma-anlama ve rol yapma etkinliği olarak öğrencilere sunulmaktadır.

• **Ders 8 (s.31)** – Zeki ve Metin isimli iki Türk öğrencinin Amerikan filmlerinden bahsetmeleri farklı kültürler arasında bağ kurulduğunu göstermektedir. Konuyla ilgili olarak boşluk doldurma etkinliği yer almaktadır.

• **Ders 9 (s.35)** – Aziz Sancar, Cahit Arf, Leonardo Da Vinci, Herodot, Socrates, Albert Camus gibi farklı kültürden önemli isimlere yer verilerek kültürler arasında bağ kurulmuştur. Bu bilgiler eşleştirme etkinliği şeklinde sunulmaktadır.

• **Ders 11 (s.40)** - Krasnaia Poliana Kayak Pisti'nden ve kış sporlarından bahsedilerek farklı kültürlerde curling, kayak, hokey gibi sporların önemli olduğu mesajı verilmektedir. Burada, okuma-anlama, dinleme-tekrar, yazma etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 12 (s.42)** – Buradaki karşılıklı konuşmanın iki Fransız arasında geçmesi, Mersin Olimpiyat Oyunları'ndan ve farklı ülkelere ait sporculardan bahsedilmesi

kültürlerarasılığı vurgulayarak, ortak değerlerin spor olduğu ifade edilmektedir. Burada okuma-anlama, dinleme-anlama, tekrar etme, yazma ve rol yapma etkinlikleri yer almaktadır.

• **Ders 12 (s.44)** – Yazın ve kışın düzenlenen üniversitelerarası oyunların bahsedildiği iki okuma parçasıyla (1. ve 2. etkinlik) farklı ülkelerin bu oyunlardaki başarısından bahsedilmektedir. Aynı şekilde, 4. etkinlikte de Türk ve yabancı sporcuların isimlerinin geçtiği bir etkinlik mevcuttur. Böylelikle kültürlerarasılık kavramına değinilmiş olup ortak değerler üzerinde durulmaktadır. Konuyla ilgili olarak okuma-anlama ve yazma etkinliği görülmektedir.

• **Ders 17 (s.61)** – Türkiye’den önemli binaların (Sultan Ahmet Camii, Ayasofya, Topkapı Sarayı, Boğaz Köprüsü vb.) görsellerinin bulunduğu ve buna eşlik eden bir kartpostalın olması anadil kültürünü yansıtmaktadır. Kartpostalın bir Fransız’a yazılmış olması da kültürlerarasılık kavramını vurgulamaktadır. Öğrencilerin yazma etkinliği yapmaları istenmektedir.

• **Ders 21 (s.72)** – Elif ve Luc’un Ankara’daki Gordion’dan bahsetmeleri hem sosyokültürel hem de kültürlerarası bilginin varlığını ifade etmektedir. Burada öğrencilerin okuma-anlama, dinleme-anlama etkinliği yapmaları istenmektedir.

Nouveau Bien Sûr (A2.2) ders kitabında hedef dilin kültürel öğeleri

Araştırmada incelenen Nouveau Bien Sûr (A2.2) kitabında yer alan hedef dilin kültürel öğeleri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 4: Nouveau Bien Sûr (A2.2) kitabındaki hedef dilin kültürel öğeleri

Nouveau Bien Sûr (A2.2) Fransızca Ders Kitabı	
Sayfa No	Hedef Dile Ait Kültürel Öğeler
12	Fransız müzisyen Aldebert’in bir şarkısına yer verilmiştir.
22	Fransız bayrağının bir görseli bulunmaktadır.
24	Fransa’da yürüyüş sporunun popüler olduğunu ifade eden bir diyalog ve görsel vardır.
45	Fransız bilim insanlarının isimleri geçmektedir: Louis Pasteur, Marie Curie, André-Marie Ampère, Lumières kardeşler (7 etkinlik).
76	Eyfel Kulesi’nin bir görseli vardır.
91	Jules Romains ve Napolyon Bonaparte gibi kişilerin sözleri yer almaktadır.
99	Ünite kapağında Edmond Rostand’ın yazmış olduğu Cyrano de Bergerac isimli piyesin afişi yer almaktadır.
100	Cyrano de Bergerac isimli piyesin küçük bir kısmı okuma parçası olarak verilmiş ve görselle desteklenmiştir.
103	Fransız şarkıcı ve besteci Joe Dassin’in bir şarkısına ve görseline yer verilmiştir.
123	Voltaire ve Gustave Flaubert’in söylemiş olduğu sözlere yer verilmiştir (6. etkinlik).
127	Fransız ressam Jean Monnet’in fotoğrafı ve biyografisi bulunmaktadır.

Dünya bilgisi

Doğrudan Fransız kültürü ile ilgili olmasa da öğrencilere, Fransızca konuşulan ülkelerden biri olan Kamerun’la ilgili dünya bilgisi verilmektedir. Dünya bilgisi ile ilgili elde edilen bulgular aşağıda sıralanmaktadır:

• **Ders 23 (s.82)** – Kamerun’un coğrafi, ekonomik ve eğitim sistemiyle ilgili bilgilerin yer aldığı bir okuma parçası ile öğrencilere farklı bir kültüre ait ülke hakkında

dünya bilgisi sunmak amaçlanmıştır. Ayrıca öğrenciler, Kamerun'da Fransızca ve İngilizce konuşulduğu bilgisini de elde edeceklerdir. Bu okuma parçasıyla ilgili, dinleme-anlama ve soru-cevap etkinliği yer almaktadır.

• **Ders 24 (s.84)** – Bu sayfadaki okuma parçasıyla öğrencilere dünyanın nüfusu hakkında bilgiler verilerek dünya bilgisi sunulmaktadır. Bu parçadaki bilgiler, okuma-anlama, dinleme ve soru-cevap etkinlikleriyle pekiştirilmektedir.

Sosyokültürel bilgi

Sosyokültürel bilgi ile ilgili bulgular aşağıda sıralanmaktadır:

• **Ders 2 (s.12)** – Bu dersin ilk sayfasında, Fransız şarkıcı Aldebert'in bir şarkısından yola çıkarak okuduğunu anlama etkinliği sunulmaktadır. Bir ülkenin kültürünü yansıtan değerlerden biri de müzik olduğuna göre, bu tür etkinliklerle öğrencilere Fransız müziği açısından bir örnek sunulmaktadır. Bu okuma parçasında şarkıyı tekrar etme ve soru-cevap etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 3 (s.15)** – Öğrenciler ana dillerinde e-posta gönderme eylemini sıklıkla yapmaktadırlar. 8. etkinlikte verilen yazma etkinliğinde de hedef dilde e-posta yazımındaki sözcükler, e-posta göndermek için açılan sayfadaki terimler (gönder, taslağı kaydet, imlayı kontrol et, belge ekle, vb.) öğretilmek istenmektedir.

• **Ders 6 (s.24)** – Bu sayfadaki okuma parçasıyla Fransızların yürüyüş sporuyla yakından ilgilendikleri, çevre ve doğa bilinci yüksek kişiler oldukları vurgulanmak istenmiş. Karşılıklı konuşma metni ile ilgili olarak öğrencilerden, okuma-anlama, dinleme, rol yapma ve soru-cevap etkinliklerini yapmaları istenmektedir.

• **Ders 11 (s.43)** – Öğrencilerin sıklıkla kullandıkları bir sosyal paylaşım sitesi olan Facebook'un bir sayfası üzerindeki bilgilerin hedef dilde yazılmış şekilleri öğrenciye sunulmaktadır. Bu şekilde, öğrenciler ana dilde kullandıkları sözcüklerin hedef dildeki karşılıklarını öğrenmiş olacaklardır. Kültürel bilgi vermeyi içeren bu etkinlik yazma etkinliği şeklinde düzenlenmiştir.

• **Ders 12 (s.45)** – Bu derste 7. etkinlikte, Fransız biliminde yer etmiş kişilerin (Louis Pasteur, Marie Curie, André-Marie Ampère, Les Frères Lumières) isimlerinin kullanılmasıyla ve bilime sundukları katkılardan bahseden eşleştirme etkinliğiyle, öğrencilere hedef dil kültürüyle ilgili bilgi aktarılmak istenmiştir.

• **Ders 18 (s.64)** – Bu sayfada, beden dilinin kültürden kültüre farklılık gösterebileceğini öğrencilere anlatmak adına kullanılacak bir etkinlik bulunmaktadır. Dolayısıyla, Fransızların anadil kültüründen farklı kullandıkları jestler ve mimikler öğrencilere aktarılabilir. Böylelikle öğrenciler, hedef dili konuşan kişilerle iletişim durumunda beden diline karşı yabancılaşmamış olacaklardır. Burada, okuma-anlama etkinliği, dinleme ve tekrar etme, rol yapma etkinlikleri yer almaktadır.

• **Ders 22 (s.80)** – Bu derste karşılıklı konuşmada "Frankofon" ve "Frankofoni" sözcüğünün ne anlama geldiğini anlatan bilgiler yer almaktadır. Böylelikle, öğrencilere Fransızca konuşulan ülkeler hakkında kültürel bilgiler sunulmak istenmektedir. Okuma parçasıyla ilgili okuma-anlama, dinleme ve soru-cevap etkinlikleri bulunmaktadır.

• **Ders 22 (s.81)** – Çoktan seçmeli 7. etkinlikte yer alan sorular aracılığıyla "Frankofon" ve "Frankofoni" kavramları üzerinde durularak, bir önceki sayfada verilen okuma parçasındaki bilgilerin hatırlanması amaçlanmış ve öğrencilere konuyla ilgili kültürel bilgi aktarılmak istenmiştir.

• **Ders 24 (s.86)** – 2. etkinlikte, “Frankofoni” ile ilgili bilgilerin yer aldığı boşluk doldurma etkinliği bulunmaktadır.

• **Ders 24 (s.88)** – 6. etkinlikte yine “Frankofoni” ile ilgili bilgilerin sorgulandığı çoktan seçmeli sorular yer almaktadır.

• **Ders 25 (s.91)** – Bu sayfada, Fransız yazar Jules Romains ve devlet adamı N. Bonaparte’a ait sözler yer almaktadır. Öğrencilere kültürel bilgi aktarımı sağlanmaya çalışılmıştır.

• **Ders 28 (s.100)** – Fransız kültüründe önemli bir yeri olan tiyatro ile ilgili kültürel bilgi verilerek Edmond Rostand’ın Cyrano karakteri ünlü piyesten bir alıntı ile tanıtılmaya çalışılmaktadır. Dinleme-anlama, okuma-anlama ve rol yapma etkinlikleri yer almaktadır.

• **Ders 28 (s.101)** – Çoktan seçmeli 6. etkinlikle, okuma parçasında verilen bilgiler tekrar edilmektedir.

• **Ders 29 (s.103)** – Fransız müziğinin tanınmış isimlerinden olan Joe Dassin’in bir şarkısı kullanılarak öğrencilerin Fransız müziği hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmak istenmiştir. Şarkı üzerindeki boşlukların verilen sözcüklerle tamamlanması istenmektedir.

Kültürlerarası farkındalık

İncelenen en son kitapta kültürel farkındalıkla ilgili yeterli bilgi bulunmaktadır. Ayrıca bu kitapta anadil kültürü ile ilgili de çok sayıda etkinliğe rastlanılmaktadır. Özellikle kitabın 7. ünitesi sadece Türkiye’ye ayrılmış ve Türk kültürü ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu kitapta kültürel farkındalıkla ilgili elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir:

• **Ünite 1 Kapak (s.9)** – Ünite kapağındaki görselde yer alan farklı ülkelere ait bayraklar kültür çeşitliliğini göstermektedir. Öğrencilerin farklı ülkelere ve farklı kültürlere karşı farkındalığının artırılması sağlanmaya çalışılmış.

• **Ders 1 (s.10)** – Bu sayfadaki etkinlikte bahsedilen spor müsabakasında Türkiye, Fransa, Avusturya, İsveç gibi ülkelerden bahsedilerek yine kültürlerarasılık kavramı ifade edilmektedir. Tüm ülkelerde yapılan bir spor dalı olan futboldan bahsedilmesi de yine kültürlerarasındaki benzerlikten bahsedilmektedir.

• **Ders 5 (s.22)** - Bir Türk öğrenci olan Cenk ile Fransız öğretmen arasındaki konuşmada Türk bayrağı da dâhil olmak üzere Avrupa Birliğinin ve çeşitli ülke bayraklarının kullanılması kültürlerarasılığa işaret etmektedir. Dünyada Fransızca konuşulan ülkelere ve Fransızcanın yerinden bahsedilerek de öğrencilere dünya bilgisi sunulmaktadır. Okuma-anlama etkinliği şeklinde öğrencilere sunulmuştur.

• **Ders 8 (s.32)** – TÜYAP gibi anadil kültürüne ait olan bir etkinlikte Fransız bir yazarla röportaj yapılması iki kültür arasında bağ kurulmaya çalışıldığını göstermektedir. Bu sayfada, okuma-anlama, soru-cevap ve dinleme etkinlikleri kullanılmıştır.

• **Ders 9 (s.34)** – Zoe ve Elif arasında geçen konuşmada gençlerin Bodrum’da tatil yapmak istemeleri kültürlerarasındaki yakınlaşmayı ifade etmektedir. Bu sayfada yine okuma-anlama, dinleme, rol yapma ve soru-cevap şeklinde etkinliklerle karşılaşmaktayız.

• **Ünite 10 Kapak (s.99)** – Bu dersin kapağında, Kapadokya ve oradaki halı dükkânları, Charlie Chaplin ve Cyrano de Bergerac gibi hem Türk kültürü ile hem de

Fransız kültürü ile ilgili görseller yer almaktadır. Öğrencilere her iki kültür de hatırlatılmaktadır.

• **Ders 29 (s.102)** – Ömer Dirî isimli sokak şarkıcısından ve bir sonraki sayfada “Joe Dassin” den bahsedilerek her iki kültür arasında müzik açısından bağ kurulmaya çalışılmıştır. Okuma-anlama, dinleme-anlama ve rol yapma etkinliği yer almaktadır.

• **Ders 31 (s.110)** – Uluslararası değişim programı olan ERASMUS’la ilgili bilgilerin yer aldığı okuma parçası öğrencilerin bu program hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadır. Bu sayfada dinleme-anlama ve okuma-anlama etkinlikleri bulunmaktadır.

• **Ders 35 (s.123)** - Farklı kültürlerle ait düşünürlerin söyledikleri sözlerle kültürlerarasılık vurgulanmaktadır. Boşluk doldurma etkinliği bulunmaktadır.

• **Ders 36 (s.127)** – Çeşitli ülkelerin yazar, ressam, müzisyen ve girişimcilerine ait görsellerle hem kültürel bilgi aktarılmakta hem de kültürlerarasılık vurgulanmaktadır. Boşluk doldurma etkinliği yer almaktadır.

SONUÇ

Günümüzde insanların birbirleriyle doğru ve etkili bir şekilde iletişim kurabilmeleri ancak ortak konuşulan bir dil ile mümkün olabilmektedir. Dil öğretimi dendiğinde akla ilk gelen okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileridir. Bununla birlikte öğrencilerin sağlam bir dilbilgisi becerisine de sahip olmaları beklenmektedir. Oysaki günümüzde farklı kültürlerle etkili bir iletişim kurabilmede sadece dilin sözcük bilgisinin ve gramer bilgisinin öğrenilmesi yeterli olmamakta, farklı yaşam biçimlerine, değerlere, inanışlara sahip bireylerin ve ülkelerin konuştuğu dilin kültürünün de öğretilmesi önem kazanmaktadır. Ancak etkili bir hedef dil kültürü öğretimiyle farklı toplumların düşünce biçimi ve dünyaya bakışı daha anlamlı hale gelebilmektedir. Dolayısıyla, insanlar arasındaki dilsel sınırların kaldırılmasını amaçlayan Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde de belirtildiği gibi farklı kültürlerin ve toplulukların arasındaki dilsel engellerin kaldırılması ve ülkelerin kültürel değerlerinin de öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin yabancı dil eğitiminde kültür kavramına da önem vermeleri ve öğrettikleri dilin kültürel bilgisini de öğrencilerine sunmaları gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Yabancı dil sınıflarında öğrencilere hedef dilin kültürünü aktaracak yegâne kaynaklar öğretmenler ve müfredat kapsamında okutulması gereken ders kitaplarıdır. Dolayısıyla bu çalışmada, Fransızca’yı Türk öğrencilere öğretmek amacıyla hazırlanmış olan ve ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı kapsamındaki ortaöğretim kurumlarında okutulan Nouveau Bien Sûr isimli Fransızca ders kitapları hedef dil kültürü açısından incelenmiştir. Kitapların incelenmesinde Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde yer alan bilgiler temel alınmış ve elde edilen veriler dünya bilgisi, sosyokültürel bilgi, kültürlerarası farkındalık olarak gruplanmıştır.

Araştırmanın “*Fransızca yabancı dil öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarındaki hedef dile ait kültürel öğeler nelerdir?*” şeklindeki 1. sorusuna yanıt bulmak amacıyla 4 adet Fransızca ders kitabı incelenmiştir. Buna göre, incelenen kitaplarda *dünya bilgisine* yönelik oldukça az veriye rastlanmıştır. Oysaki öğrencilerin dilini öğrendikleri bir ülkenin ekonomik, politik, coğrafi ve demografik özellikleri hakkında bilgi sahibi olması önem taşımaktadır, çünkü yabancılarla karşılaşıldığında zaman zaman bu tür konular hakkında konuşma ortamı doğabilmektedir. Diğer bir temel bilgi olan *sosyokültürel*

bilgiler açısından bakıldığında, kitapların genelinde yeterince bilgi olduğu gözlenmiştir. Ancak, Fransız kültürüne ait öğelerin ilk iki kitapta diğerlerine göre daha fazla sayıda olduğu göze çarpmaktadır. Bunun nedeninin ise, son iki kitapta Türk kültürüne ait öğelere daha fazla yer verilmesi olabileceği düşünülmektedir. Sosyokültürel bilgiler açısından, özellikle Fransızların sosyal yaşantılarıyla ilgili yemek alışkanlıkları, sanat (müzik, resim, sinema ve bu alanlarda isim yapmış sanatçıları, ressamlar, aktörler, vb), kültürel değerler (Louvre Müzesi, Eiffel Kulesi, vb), sağlık hizmetleri gibi bilgilere rastlanmaktadır. *Kültürlerarası farkındalık* açısından bakıldığında da bu konuda oldukça fazla bilgi aktarımına rastlanmaktadır. Özellikle her iki kültür arasında yapılan karşılaştırmalarla öğrencilere hem anadil kültürü hem de hedef dil kültürü hakkında bilgi veren yeterince etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliklerle iki farklı kültür arasında bir bağ kurulmaya çalışılmıştır. Her dersin başında öğrencilere sunulan karşılıklı konuşmalarda ve diğer etkinliklerde Türk öğrenci isimlerinin yanı sıra Fransız öğrencilerin isimleri de bolca kullanılmıştır. Böylece kültürlerarasılık kavramı vurgulanmıştır.

Türk kültürüne ait önemli değerlerin başında yer alan Atatürk'ün sıklıkla kitaplarda yer aldığı söylenebilir. Buna karşın Fransız kültürü açısından bakıldığında ise, Émile Zola, Victor Hugo, Louis Pasteur, Claude Monet, Jean Reno gibi isimlere yer verilmiştir. İncelenen kitaplarda okuma parçası olarak çoğunlukla karşılıklı konuşmalardan oluşan metinler kullanılmış. Bunun yerine, öğrencilerin dil seviyesi göz önünde bulundurularak, çeşitli etkinliklerde isimleri geçen Fransız yazarların eserlerinden örnekler de kullanılarak öğrencilerin edebi eserlere karşı ilgi duymaları ve Fransız edebiyatı konusunda bilgilenmeleri de sağlanabilirdi. Ayrıca, edebi eserlerin yabancı dil öğrenenlere dilsel çeşitlilik sunabileceği de unutulmamalıdır.

İncelenen kitaplarda hedef dil kültürünün yanı sıra anadil kültürüne ait özellikler de sıklıkla vurgulanmıştır. Özellikle A2.2 seviyesindeki kitapta Türkiye'ye ve Türk kültürüne ayrılmış bir bölüm de yer almaktadır. Bunun nedeni olarak da öğrencilerin öncelikle kendi kültürlerini hatırlamaları ve daha sonra yabancı dilin kültürü hakkında bilgi sahibi olmalarının amaçlandığı söylenebilir.

Yabancı dil sınıflarında gerçek yaşamdaki iletişim durumlarının yaratılmasının savunulduğunu hatırlayacak olursak, incelenen kitaplarda, gerçek yaşamda kullanılan, hedef dilin kültürünü birebir yansıtan ve ders materyali olarak düzenlenebilecek özgün dokümanların varlığına pek rastlanılmamıştır. Aktarılmak istenen kültürel bilgiler çoğunlukla karşılıklı konuşmalardan oluşan metinler yoluyla verilmeye çalışılmıştır. Bu eksiklik de ancak öğretmenin sınıfta ders kitabı dışında özgün materyaller kullanması ile giderilebilir. Sonuç olarak, öğrencilerin dilsel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, kültürel bilgilerin aktarılması öğretmenin sahip olduğu bilgi ve beceri ile sağlanacaktır.

Araştırmanın "*Hedef dil kültürüne ait öğeler öğrencilere nasıl (ne tür etkinliklerle) aktarılmaktadır?*" şeklindeki 2. sorusuna yanıt bulmak amacıyla kitaptaki etkinlik türleri incelenmiştir. Bu durumda, hedef dil kültürünü öğrencilere aktarmada, çoğunlukla okuma-anlama, dinleme-anlama, dinleme-tekrar etme, rol yapma ve yazma etkinlikleri kullanılmıştır. Bunların dışında, dilbilgisi ve sözcük bilgisi öğretiminde boşluk doldurma ve eşleştirme etkinlikleri de sıklıkla yer almaktadır. Okuma etkinliklerinde kullanılan metinlerin karşılıklı konuşma biçiminde olmaları, muhtemelen, kültürel bilginin aktarılmasının yanında öğrencilerin rol yapma etkinliğiyle günlük yaşama dair

iletişim durumu yaratmaları ve zaman zaman kendi kültürlerine ait bilgileri de farklı kültürlerle tanıtmayı öğrenmeleri ve sözlü anlatım becerilerinin gelişimi açısından da katkı sağlayacağı düşünülerek tercih edilmiştir. Rol yapma etkinlikleri aynı zamanda öğrencilerin yabancı dilin sözcüklerini de doğru telaffuz etmeyi öğrenmeleri açısından önem teşkil etmektedir. Okuma parçalarının devamında verilen dinleme ve yazma etkinlikleriyle öğrenilen bilgilerin daha kalıcı hale getirilmesi sağlanmaktadır.

KAYNAKÇA

Abdallah-Preteille, M. *L'Éducation Interculturelle*. (2013). Paris: Presses Universitaire de France.

Akpınar-Dellal, N. (2011). *Çocuklara Yabancı Dil Eğitimi ve Dil Edinimi: Nedir? Niçin? Nasıl?*. Çanakkale: Çanakkale Kitaplığı Akademi.

Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil. Ana Çizgileriyle Dilbilim*. (5. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Alpar, M. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kültürel Unsurların Önemi, *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 9(1), 95-106.

Asutay, H. (2003). Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Bağlamı ve 'Öteki' Dil. *Dil Dergisi*, 118, 26-29.

Bailey, K. D. (1982). *Methods of Social Research*. New York: The Free Press.

Başal, A., Aytan, T. (2014). Investigation of Cultural Elements in Coursebooks Developed for Teaching Turkish as a Foreign Language, *International Online Journal of Educational Sciences*, 6 (2), 328-336.

Barbosa, L. M. A. (2007). La Langue-Culture et les Dimensions Interculturelles Dans l'Enseignement et l'Apprentissage d'Une Langue Étrangère, *Íkala, revista de lenguaje y cultura*, 12(18), enero-diciembre, 165-181.

Blanchet, P. (2007). L' Approche interculturelle comme principe didactique et pédagogique structurant dans l'enseignement/apprentissage de la pluralité linguistique, *Pluralité Linguistique et Approches Interculturelles, Synergies-Chili*, n°3, 21-27.

Bölükbaş, F., Keskin, F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki Yeri, *Turkish Studies*, 5(4), 221-235.

Byram, M., Gribkova, B., Starkey, H. (2002). *Développer la Dimension Interculturelle de l'Enseignement des Langues: Une Introduction Pratique à l'Usage des Enseignants*. Strasbourg: Conseil de l'Europe.

Cadre Européen Commun de Référence Pour Les Langues: Apprendre, Enseigner, Évaluer (2001). Strasbourg: Conseil de l'Europe/ Les Éditions Didier.

Demir, A. (2010). Yabancılarla Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demir, A., Açık, F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler, *TÜBAR-XXX-Güz*, 51-72.

Demirbaş, M. N. (2013). Investigating Intercultural Elements in English Coursebooks, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (2), 291-304.

- Engin, İ. (1990). Kültür-Kişilik İlişkisi, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, (33),171-176.
- Er, K.O. (2006). The Effects of Culture in Foreign Language Curriculum, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 1-14.
- Erbaş, M., Karahisar, H., Çakır, A., Gökçe, M. F. (2017). *Nouveau Bien Sûr (A1.2)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- _____ . (2017). *Nouveau Bien Sûr (A2.1)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Erbaş, M., Sütel, D., Böge, S. (2017). *Nouveau Bien Sûr (A2.2)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Gürsoy, S., Güleç, İ. (??). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: Gökkuşluğu Türkçe Eğitim Seti Temel Seviye Örneği, *IV. Sakarya'da Eğitim Araştırmaları Kongresi*. SAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 98-119.
- Hutchison, T., Torres E. (1994). The textbook as agent of change. *ELT Journal*, 48(4), 315-328.
- Imane, R. (2014). La pratique de l'approche culturelle dans l'enseignement/apprentissage du FLE à travers les textes du manuel scolaire de français chez les apprenants de 3ème année moyenne: Le cas de manuel scolaire de français. *Yüksek Lisans Tezi*. Université Mohammed Khider - Bisakra, Algérie.
- İşcan, A. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarım Aracı Olarak Filmlerden Yararlanma, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 58, 437-452.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 6. Basım. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Kızılaslan, İ. (2010). Yabancı Dil Öğretmen Yetiştirme Sürecinde Kültürlerarasılık, *Milli Eğitim*, s.185, 81-89.
- Memiş, M.R. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Eğitim Ortamı ve Kültür Aktarımı. *Turkish Studies*, 11, 605-616.
- Mousa, A. (2016). Introduire la dimension interculturelle dans l'enseignement du Français Langue Étrangère au département des langues modernes à l'Université de Pétra: Enjeux et Perspectives, *Jordan Journal of Modern Languages and Literature*, (8)2, 177-186.
- Nacar Logie, N. (2004). Yabancı Dil Öğretiminde Kültürel Becerinin Oluşturulmasının Önemi Ve Budunbilimsel Boyut, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, 173-180.
- Okur, A., Keskin, F. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği*. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1619-1640.
- Özbay, M. (2002). Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi. *Türk Dili*, 602, 112-120.
- Özkan, P. A. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Kültürler arası İletişim Yetisi Kazandırma Amaçlı Günlük Yaşama İlişkin Kültürel Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şavlı, F. (2013). 'Salut' Adlı Yöntem Kitabında Kültür ve Kültürlerarasılık, *Turkish Studies*, 8 (10), 637-650.

Sütel, D., Erbaş, M., Mülayim, S. (2017). *Nouveau Bien Sûr (A1.1)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Willems, G., M. (2002). *Language Teacher Education Policy Promoting Linguistic Diversity And Intercultural Communication - Guide for the development of Language Education Policies in Europe – From Linguistic Diversity to Plurilingual Education*. Strasbourg: Council of Europe.

Windmüller, F. (2015). Apprendre une langue c'est apprendre une culture: Leurre ou realite?, *L'apprentissage de la culture dans l'enseignement du Français Langue Etrangère en milieu hétéroglotte*. Giessener Elektronische Bibliothek.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 10. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.